

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Стратегія підвищення прибутковості
виробничої діяльності підприємства»
ШИФР КРБ.ЕП.1. 559А-03-1.4**

Здобувач _____ Овсієнко Олександр Михайлович
4 курсу ФЕБ 411
Керівник _____ к.е.н., доц. Работін Ю.А.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту
Рішення кафедри від «09» червня 2026 р., протокол № 11

Завідувачка кафедри економічної безпеки,
права та соціальних процесів _____ к.е.н., доц. Згадова Н.С.

Одеса-2026

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ економіки, управління і бізнесу ім. Г. Е. Вейнштейна
Кафедра економічної безпеки, права та соціальних процесів
Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економічна та продовольча безпека»

ЗАТВЕРДЖУЮ

«__»_____2025р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА Овсієнко Олександра Михайловича

1. Тема роботи: «Стратегія підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства» Затверджена наказом від 30.10. 2025 р., Наказ № 599-03
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 12 червня 2026 р.
Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2023-2025р.р.
3. Перелік питань, які потрібно розробити: *Сутність, значення та законодавча база по напрямку дослідження. Організаційно - економічна характеристика підприємства та аналіз діяльності. Стратегічні орієнтири та перспективи розвитку продовольчої безпеки. Висновки та пропозиції.*
4. Перелік графічного матеріалу: таблиць - 17, рисунків - 8.
5. Дата видачі завдання 30 жовтня 2025 року

Керівник _____ к.е.н., доц. Работін Ю.А.

Завдання прийняв до виконання _____ Овсієнко О.М.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми, обґрунтування її актуальності і призначення наукового керівника кваліфікаційної роботи	30.10.2025 - 06.12.2025	Виконанно
2	Отримання завдання на проведення наукового дослідження та підготовка календарного плану виконання кваліфікаційної роботи, затвердження його керівником	07.12.2025 – 24.12.25	Виконанно
3	Збір та узагальнення статистичного матеріалу за темою роботи за період 2023 – 2025 рр.	25.12.2025 – 25.01.26	Виконанно
4	Написання Розділу 1. Теоретичні засади формування стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства	27.01.2026 – 27.02.26	Виконанно
5	Написання Розділу 2. Аналіз прибутковості виробничої діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Вознесеньський коньячний завод»)	28.02.2026 – 30.03.26	Виконанно
6	Написання розділу 3. Розробка стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства	01.05.2026 – 22.05.26	Виконанно
7	Подання роботи на перевірку науковому керівникові та доопрацювання тексту роботи і висновків. Завершення оформлення роботи та розробка висновків і пропозицій	25.05.2026 – 02.06.26	Виконанно
9	Оформлення кваліфікаційної роботи	03.06.2025 – 05.06.25	Виконанно
10	Перевірка роботи на плагіат. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії: доповідь, демонстраційні матеріали, попередній захист, подання текстової і графічної частини роботи до е-архіву кафедри та університету	12.06.2026	Виконанно
11	Захист кваліфікаційної роботи згідно затвердженого графіку роботи ЕК спеціальності 051 «Економіка»	22.06.2026	Виконанно

Здобувач _____ Овсієнко О.М.

Керівник роботи _____ к.е.н., доц. Работін Ю.А.,

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Овсієнко О.М.

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи здобувача Овсієнко Олександра
Михайловича на тему «Стратегія підвищення прибутковості виробничої
діяльності підприємства»

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти формування стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства. Розкрито економічну сутність прибутковості як одного з ключових показників ефективності функціонування підприємства та визначено її роль у забезпеченні фінансової стійкості й конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Узагальнено наукові підходи до формування стратегій управління прибутковістю та досліджено фактори, що впливають на результати виробничої діяльності підприємства.

Проведено аналіз фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, здійснено оцінку показників прибутковості та виявлено основні резерви підвищення ефективності виробництва. Визначено проблемні аспекти функціонування підприємства, які стримують зростання прибутку та знижують ефективність використання виробничих ресурсів.

На основі проведеного дослідження розроблено стратегічні напрями підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства, що передбачають удосконалення виробничих процесів, оптимізацію витрат, підвищення продуктивності праці, модернізацію виробництва та покращення системи управління. Обґрунтовано економічну доцільність запропонованих заходів та визначено очікуваний економічний ефект від їх впровадження.

Ключові слова: прибутковість, виробнича діяльність, стратегія підприємства, управління прибутком, ефективність виробництва, фінансові результати, конкурентоспроможність, економічна ефективність, виробничі ресурси, стратегічний розвиток.

ABSTRACT

qualification work of the applicant Ovsienko Oleksandr Mykhailovych on the topic "Strategy for increasing the profitability of the enterprise's production activities"

The qualification thesis examines the theoretical and practical aspects of developing a strategy for increasing the profitability of enterprise production activities. The economic essence of profitability as one of the key indicators of enterprise performance is revealed, and its role in ensuring financial stability and competitiveness is determined. Scientific approaches to profitability management strategies are generalized, and the factors influencing the results of production activities are investigated.

An analysis of the enterprise's financial and economic performance was conducted, profitability indicators were assessed, and the main reserves for improving production efficiency were identified. The study determines the key problems that hinder profit growth and reduce the efficiency of resource utilization.

Based on the results of the research, strategic directions for increasing the profitability of production activities have been developed. These directions include improvement of production processes, cost optimization, enhancement of labor productivity, modernization of production facilities, and improvement of management systems. The economic feasibility of the proposed measures is substantiated, and the expected economic effect of their implementation is estimated.

Keywords: profitability, production activity, enterprise strategy, profit management, production efficiency, financial performance, competitiveness, economic efficiency, production resources, strategic development.

ЗМІСТ		
		Стор.
	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
	1.1. Економічна сутність прибутковості виробничої діяльності підприємства	10
	1.2. Фактори формування прибутковості виробничої діяльності підприємства	20
	1.3. Теоретичні підходи до розробки стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства	31
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (на прикладі ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»)	42
	2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»	42
	2.2 Оцінка фінансово-економічних результатів виробничої діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»	47
	2.3. Аналіз показників прибутковості та виявлення резервів її зростання ТОВ «Вознесенський коньячний завод»	51
РОЗДІЛ 3.	РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	55
	3.1. Обґрунтування стратегічних напрямів підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства	55
	3.2 Удосконалення виробничих та управлінських процесів як основа зростання прибутковості підприємства	63
	3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів	71
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	79
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
	ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Ефективність функціонування підприємств виробничої сфери значною мірою визначається рівнем їх прибутковості, яка виступає ключовим показником результативності господарської діяльності та відображає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати стабільний розвиток, фінансову стійкість і конкурентоспроможність. Формування достатнього рівня прибутку створює передумови для оновлення виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій, розширення ринків збуту та підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Водночас нестабільність економічного середовища, зростання вартості виробничих ресурсів, посилення конкурентної боротьби та зміна споживчих потреб актуалізують необхідність пошуку нових підходів до управління прибутковістю виробничої діяльності.

Особливого значення набуває розробка та впровадження ефективної стратегії підвищення прибутковості підприємства, яка повинна враховувати специфіку виробничих процесів, ресурсний потенціал, фінансові можливості та перспективи розвитку суб'єкта господарювання. Раціонально сформована стратегія дозволяє не лише збільшити обсяги прибутку, але й забезпечити довгострокову економічну стійкість підприємства, підвищити ефективність використання ресурсів та зміцнити його ринкові позиції.

Теоретичні та прикладні аспекти забезпечення прибутковості діяльності підприємств знайшли відображення у працях багатьох зарубіжних і вітчизняних учених. Значний внесок у розвиток теорії прибутку та ефективності господарської діяльності зробили А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Й. Шумпетер, П. Самуельсон та інші дослідники. Серед українських науковців питання прибутковості підприємств, фінансових результатів та стратегічного управління висвітлювали І. Бланк, В. Геєць, М. Білик, Г. Савицька, Л. Лігоненко, С. Покропивний, А. Поддєрьогін, В. Василенко та інші. Незважаючи на значну кількість наукових праць, подальшого дослідження потребують питання формування дієвих стратегій підвищення прибутковості виробничої

діяльності підприємств з урахуванням сучасних економічних викликів та особливостей функціонування окремих суб'єктів господарювання.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена необхідністю вдосконалення стратегічних підходів до управління прибутковістю виробничої діяльності підприємств, що є важливою передумовою забезпечення їх економічної ефективності, фінансової стабільності та сталого розвитку.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність прибутковості виробничої діяльності підприємства та визначити її значення для забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання;
- дослідити фактори формування прибутковості виробничої діяльності підприємства;
- узагальнити теоретичні підходи до формування стратегії підвищення прибутковості підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства;
- провести оцінку фінансово-економічних результатів діяльності підприємства;
- здійснити аналіз показників прибутковості виробничої діяльності підприємства;
- виявити резерви зростання прибутковості підприємства;
- обґрунтувати стратегічні напрями підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства;
- розробити комплекс практичних заходів щодо реалізації запропонованої стратегії;
- оцінити економічну ефективність запропонованих рекомендацій.

Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти забезпечення прибутковості виробничої діяльності підприємства на основі стратегічного управління.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Для вивчення теоретичних засад прибутковості підприємства застосовано методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції. Для оцінки фінансово-економічних результатів діяльності підприємства використано методи економічного аналізу, порівняння, групування та узагальнення. Під час обґрунтування стратегічних напрямів підвищення прибутковості застосовано методи економічного прогнозування, системного підходу та економічного моделювання.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні матеріали, фінансова звітність досліджуваного підприємства, дані офіційних інформаційних ресурсів та результати власних аналітичних розрахунків.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій щодо вдосконалення управління прибутковістю виробничої діяльності підприємства. Запропоновані заходи можуть бути використані керівництвом підприємства для підвищення ефективності виробництва, оптимізації витрат, покращення фінансових результатів та забезпечення стійкого економічного розвитку.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність прибутковості виробничої діяльності підприємства

Функціонування будь-якого підприємства в ринковому середовищі спрямоване на досягнення позитивних фінансових результатів, серед яких центральне місце належить прибутку. Саме прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, індикатором результативності господарської діяльності та критерієм оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу. Від здатності суб'єкта господарювання формувати стабільний обсяг прибутку залежить його конкурентоспроможність, інвестиційна привабливість, фінансова стійкість та можливість адаптуватися до змін економічного середовища.

У науковій літературі прибуток розглядається як економічна категорія, що відображає кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, отриманий у вигляді перевищення доходів над витратами. Зміст прибутку проявляється не лише через його абсолютне значення, а й через здатність забезпечувати відтворення виробництва, матеріальне стимулювання працівників, фінансування інноваційної діяльності та реалізацію стратегічних цілей підприємства. Прибуток виступає універсальним показником, який акумулює вплив усіх напрямів господарської діяльності та відображає ефективність управлінських рішень.

Разом із поняттям прибутку в економічній науці широко використовується категорія прибутковості. На відміну від прибутку, який характеризує абсолютний фінансовий результат, прибутковість відображає відносну ефективність діяльності підприємства та демонструє рівень отриманого прибутку щодо використаних ресурсів, витрат, активів або обсягів реалізації продукції. Саме тому показники прибутковості дозволяють

здійснювати більш об'єктивну оцінку результативності функціонування підприємства незалежно від масштабів його діяльності.

Таблиця 1.1 – Підходи до трактування поняття «прибутковість підприємства»

Авторський підхід	Сутність трактування
Фінансовий підхід	Прибутковість характеризує здатність підприємства отримувати прибуток від здійснення господарської діяльності
Ресурсний підхід	Відображає ефективність використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів
Управлінський підхід	Розглядається як результативність управлінських рішень щодо організації виробництва та збуту
Інвестиційний підхід	Визначає рівень доходності вкладеного капіталу та інвестицій
Стратегічний підхід	Характеризує можливість забезпечення довгострокового розвитку та конкурентоспроможності підприємства

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Дані таблиці 1.1. свідчать про багатогранність економічної категорії прибутковості, яка одночасно характеризує ефективність використання ресурсів, результативність управління та фінансову стійкість підприємства.

Економічна сутність прибутковості полягає у відображенні здатності підприємства генерувати прибуток у процесі здійснення виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності. Ця категорія характеризує ефективність використання наявного потенціалу підприємства та рівень віддачі вкладених ресурсів. Висока прибутковість свідчить про раціональне управління виробничими процесами, ефективну систему витрат, конкурентоспроможність продукції та наявність перспектив для подальшого розвитку.

Особливого значення прибутковість набуває для підприємств виробничої сфери, діяльність яких пов'язана зі значними обсягами матеріальних ресурсів, основних засобів, енергетичних витрат та трудових ресурсів. Виробничий процес потребує постійного фінансування, оновлення технологічної бази та підтримання належного рівня технічного забезпечення. За таких умов

прибутковість виступає не лише показником ефективності діяльності, а й важливою умовою забезпечення безперервності виробництва та реалізації довгострокових стратегічних програм розвитку (Рис.1.1.).

Рис.1.1. Фінансове джерело прибутку

У процесі дослідження прибутковості виробничої діяльності важливим є розуміння її взаємозв'язку з економічною ефективністю підприємства. Економічна ефективність характеризує співвідношення між отриманими результатами та витраченими ресурсами. Прибутковість, у свою чергу, відображає фінансовий аспект цієї ефективності, оскільки дозволяє оцінити рівень прибутку, сформованого в результаті використання виробничих ресурсів. Зростання прибутковості свідчить про підвищення продуктивності праці, удосконалення виробничих технологій, скорочення витрат та покращення якості управління підприємством.

Сутність прибутковості виробничої діяльності розкривається через низку функцій, які вона виконує у процесі функціонування підприємства. Оціночна

функція забезпечує можливість визначення рівня ефективності використання ресурсів та оцінки результатів господарської діяльності. Стимулююча функція полягає у створенні мотивації для пошуку резервів підвищення ефективності виробництва, впровадження інновацій та вдосконалення управлінських процесів. Інвестиційна функція проявляється через формування фінансової бази для реалізації інвестиційних проєктів і модернізації виробництва. Соціальна функція пов'язана із забезпеченням матеріального стимулювання персоналу, створенням нових робочих місць та підвищенням рівня соціальної відповідальності підприємства.

Таблиця 1.2 – Основні функції прибутковості виробничої діяльності підприємства

Функція	Характеристика	Практичне значення
Оціночна	Відображає ефективність використання ресурсів	Дає можливість оцінити результати діяльності
Стимулююча	Мотивує до підвищення продуктивності та скорочення витрат	Сприяє пошуку резервів розвитку
Інвестиційна	Формує джерела фінансування інновацій та модернізації	Забезпечує розвиток підприємства
Соціальна	Сприяє підвищенню добробуту працівників	Підтримує соціальну стабільність колективу
Стратегічна	Створює умови для довгострокового розвитку	Забезпечує конкурентоспроможність підприємства

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Таким чином, прибутковість виконує не лише фінансову, а й управлінську, інвестиційну та соціально-економічну функції, що визначає її ключове значення у системі забезпечення ефективності виробничої діяльності підприємства (Рис.1.2.).

Прибутковість підприємства формується під впливом результатів виробничої діяльності, що охоплюють процес виготовлення продукції, управління витратами, організацію збуту та використання виробничих ресурсів.

Кожен етап господарської діяльності безпосередньо впливає на величину фінансового результату. Зростання собівартості продукції без відповідного збільшення обсягів реалізації або цін призводить до скорочення прибутку та погіршення показників прибутковості. Водночас удосконалення технологічних процесів, оптимізація виробничих витрат та підвищення продуктивності праці створюють передумови для зміцнення фінансового стану підприємства.

Рис. 1.2. Функції прибутку

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Важливим аспектом дослідження прибутковості є її зв'язок із конкурентоспроможністю підприємства. Підприємства, які забезпечують високий рівень прибутковості, отримують додаткові можливості для фінансування маркетингових заходів, розширення асортименту продукції, підвищення її якості та освоєння нових ринків збуту. Це сприяє зміцненню ринкових позицій та формуванню довгострокових конкурентних переваг. Низька прибутковість, навпаки, обмежує можливості розвитку підприємства та підвищує ризик втрати ринкової частки.

У сучасній системі управління підприємством прибутковість розглядається як один із ключових критеріїв прийняття управлінських рішень. На основі аналізу показників прибутковості визначаються перспективні напрями інвестування, оцінюється доцільність реалізації виробничих програм, здійснюється вибір стратегічних альтернатив розвитку. Управління прибутковістю передбачає комплексний підхід до формування фінансових

результатів, що охоплює планування доходів, контроль витрат, оптимізацію виробничих процесів та підвищення ефективності використання ресурсів.

Економічна сутність прибутковості виробничої діяльності полягає не лише у відображенні фінансових результатів роботи підприємства, але й у забезпеченні його стабільного розвитку та економічної безпеки. Високий рівень прибутковості створює фінансову основу для реалізації стратегічних цілей, підвищення інноваційної активності та зміцнення ринкових позицій підприємства (Рис.1.3.).

Дослідження економічної сутності прибутковості потребує також розгляду її місця у системі показників оцінювання результативності діяльності підприємства. У практиці господарювання прибутковість виступає одним із найбільш інформативних індикаторів, який дозволяє оцінити не лише досягнуті результати, але й перспективи подальшого розвитку підприємства. На відміну від показників обсягу виробництва чи виручки від реалізації продукції, прибутковість відображає кінцевий ефект використання всіх наявних ресурсів та дає змогу визначити рівень економічної доцільності господарської діяльності.

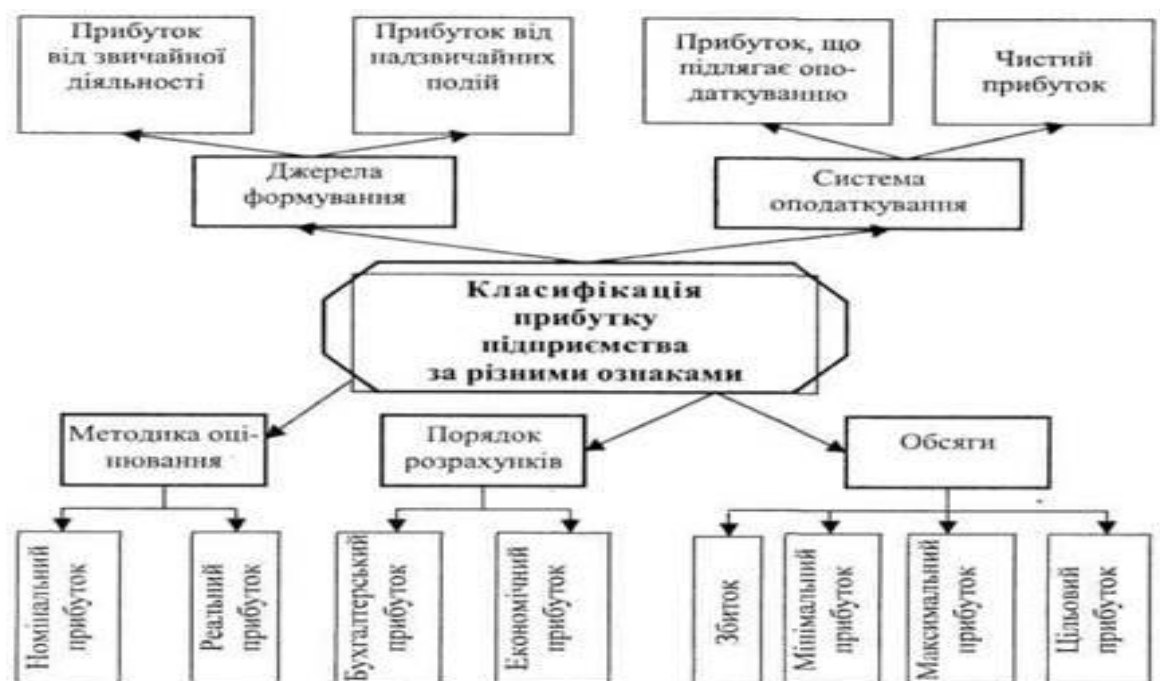

Рис. 1.3. Види прибутку підприємства

Виробничі підприємства функціонують у середовищі постійної зміни ринкових умов, що зумовлює необхідність безперервного моніторингу результативності діяльності. У таких умовах саме прибутковість дозволяє оцінити здатність підприємства забезпечувати ефективне використання виробничого потенціалу та підтримувати належний рівень фінансової стійкості. Високий рівень прибутковості створює додаткові можливості для формування резервних фондів, оновлення основних засобів, розширення виробничих потужностей та фінансування перспективних напрямів діяльності.

Суттєвий вплив на рівень прибутковості має структура ресурсного забезпечення підприємства. Результативність використання матеріальних ресурсів, трудового потенціалу та основних виробничих фондів безпосередньо визначає величину витрат і фінансових результатів діяльності. За однакових обсягів реалізації продукції підприємства можуть демонструвати різні показники прибутковості через відмінності в організації виробництва, продуктивності праці, рівні технологічного розвитку та якості управлінських рішень.

Особливе значення прибутковість має для забезпечення фінансової незалежності підприємства. Достатній обсяг прибутку дозволяє зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування та забезпечити реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок власних коштів. Це сприяє зміцненню економічної безпеки підприємства та підвищенню його стійкості до негативного впливу зовнішніх факторів. Недостатній рівень прибутковості, навпаки, може призвести до зростання кредитного навантаження, погіршення платоспроможності та виникнення фінансових ризиків.

Важливою складовою дослідження є аналіз взаємозв'язку між прибутковістю та інноваційним розвитком підприємства. Формування конкурентних переваг дедалі більше залежить від здатності підприємства впроваджувати сучасні технології, автоматизувати виробничі процеси та адаптуватися до нових ринкових вимог. Реалізація інноваційних проєктів потребує значних фінансових ресурсів, джерелом яких у більшості випадків

виступає прибуток. Саме тому високий рівень прибутковості створює передумови для технологічного оновлення виробництва та підвищення ефективності господарської діяльності в майбутньому.

У системі стратегічного управління прибутковість розглядається як один із головних орієнтирів розвитку підприємства. Вона впливає на вибір стратегічних цілей, визначення пріоритетних напрямів інвестування та формування конкурентної стратегії. Орієнтація виключно на збільшення обсягів виробництва без урахування показників прибутковості не забезпечує довгострокового економічного ефекту. Значно важливішим є досягнення оптимального співвідношення між витратами та результатами діяльності, що дозволяє створювати додану вартість і забезпечувати стабільне зростання фінансових показників.

Прибутковість виробничої діяльності також виступає важливим критерієм оцінки якості управління підприємством. Рівень прибутковості відображає ефективність планування виробництва, організації збуту, управління витратами та використання ресурсів. Результати аналізу прибутковості дозволяють своєчасно виявляти проблемні аспекти діяльності підприємства, визначати причини відхилень від запланованих показників та розробляти відповідні управлінські рішення щодо їх усунення.

Зростання ролі стратегічного управління в діяльності підприємств зумовлює необхідність переходу від короткострокового управління прибутком до формування довгострокових механізмів забезпечення прибутковості. Такий підхід передбачає комплексне врахування внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку підприємства, оцінку ризиків, прогнозування змін ринкового середовища та пошук резервів підвищення ефективності виробництва. За цих умов прибутковість перетворюється з показника оцінки минулих результатів на інструмент формування майбутніх конкурентних переваг.

Варто підкреслити, що прибутковість виробничої діяльності має не лише економічне, а й управлінське значення. Вона формує інформаційну основу для прийняття рішень щодо розвитку підприємства, визначення пріоритетів

інвестування та розподілу фінансових ресурсів. Аналіз динаміки прибутковості дозволяє оцінити ефективність реалізації виробничої політики, своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та коригувати стратегічні орієнтири діяльності підприємства. За допомогою показників прибутковості керівництво отримує можливість об'єктивно оцінити результати функціонування окремих структурних підрозділів та визначити напрями підвищення загальної ефективності господарської діяльності.

У процесі забезпечення прибутковості виробничої діяльності важливого значення набуває збалансованість між економічними результатами та рівнем виробничих витрат. Досягнення високого прибутку не завжди свідчить про ефективність діяльності підприємства, оскільки його зростання може бути наслідком значного збільшення витрат або короткострокових ринкових факторів. Саме тому при оцінюванні результативності діяльності підприємства доцільно враховувати не лише абсолютні показники прибутку, але й відносні показники прибутковості, які дозволяють визначити рівень віддачі від використання виробничих ресурсів та капіталу.

Стабільна прибутковість є одним із ключових чинників забезпечення економічної стійкості підприємства. Підприємства, які систематично формують достатній рівень прибутку, мають більше можливостей для подолання кризових явищ, компенсації негативного впливу зовнішніх ризиків та адаптації до змін у конкурентному середовищі. Наявність фінансових ресурсів, сформованих за рахунок прибутку, дозволяє підприємству підтримувати ліквідність, виконувати свої зобов'язання перед контрагентами та реалізовувати довгострокові програми розвитку навіть за несприятливих економічних умов.

Особливу роль прибутковість відіграє у формуванні ринкової вартості підприємства. Для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін саме рівень прибутковості виступає одним із головних критеріїв оцінки перспективності співпраці з підприємством. Здатність стабільно генерувати прибуток свідчить про ефективність бізнес-моделі підприємства, його фінансову надійність та потенціал подальшого зростання. У результаті

підвищується інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання та розширюються можливості залучення додаткових фінансових ресурсів.

Важливим напрямом дослідження прибутковості виробничої діяльності є вивчення її взаємозв'язку з продуктивністю праці. Підвищення продуктивності праці сприяє збільшенню обсягів виробництва без пропорційного зростання витрат, що позитивно впливає на формування фінансових результатів. Зростання ефективності використання трудових ресурсів забезпечує скорочення собівартості продукції, покращення використання виробничих потужностей та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Саме тому управління трудовим потенціалом виступає важливою складовою системи забезпечення прибутковості.

У контексті стратегічного розвитку підприємства прибутковість доцільно розглядати як інтегральний показник, що відображає результат взаємодії виробничої, фінансової, інвестиційної та маркетингової діяльності. Кожне управлінське рішення, пов'язане з виробництвом продукції, ціноутворенням, інвестуванням або управлінням персоналом, у підсумку впливає на рівень прибутковості підприємства. Саме тому забезпечення її зростання потребує комплексного підходу, заснованого на узгодженні всіх функціональних напрямів діяльності підприємства.

У сучасних умовах господарювання зростає значення концепції сталого розвитку підприємства, яка передбачає поєднання економічних, соціальних та екологічних цілей діяльності. У цьому контексті прибутковість не повинна розглядатися виключно як інструмент максимізації прибутку. Вона виступає фінансовою основою для реалізації соціальних програм, впровадження екологічно безпечних технологій та забезпечення відповідального ведення бізнесу. Такий підхід сприяє формуванню позитивної ділової репутації підприємства та створює додаткові конкурентні переваги в довгостроковій перспективі.

Отже, прибутковість виробничої діяльності є багатогранною економічною категорією, яка характеризує рівень ефективності функціонування

підприємства, відображає результативність використання ресурсного потенціалу та визначає можливості його подальшого розвитку. Її значення виходить за межі суто фінансових показників, охоплюючи питання економічної стійкості, інноваційного розвитку, конкурентоспроможності та стратегічного управління. Саме тому дослідження механізмів формування прибутковості та пошук шляхів її підвищення є одним із ключових завдань сучасної економічної науки та практики управління підприємствами.

1.2.Фактори формування прибутковості виробничої діяльності підприємства

Рівень прибутковості виробничої діяльності підприємства формується під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів, які визначають ефективність використання ресурсів, результативність господарських процесів та здатність підприємства отримувати прибуток. Дослідження факторів формування прибутковості має важливе значення для розробки ефективної стратегії розвитку підприємства, оскільки дозволяє виявити резерви зростання фінансових результатів та обґрунтувати напрями підвищення ефективності виробничої діяльності.

Прибутковість не є сталою величиною. Вона змінюється під впливом численних економічних, організаційних, технологічних, фінансових та ринкових чинників. Характер і сила впливу цих факторів залежать від галузевої специфіки підприємства, масштабів його діяльності, структури виробництва та особливостей зовнішнього середовища. Врахування зазначених чинників створює можливість для своєчасного реагування на зміни економічної ситуації та формування конкурентних переваг (табл.1.3.).

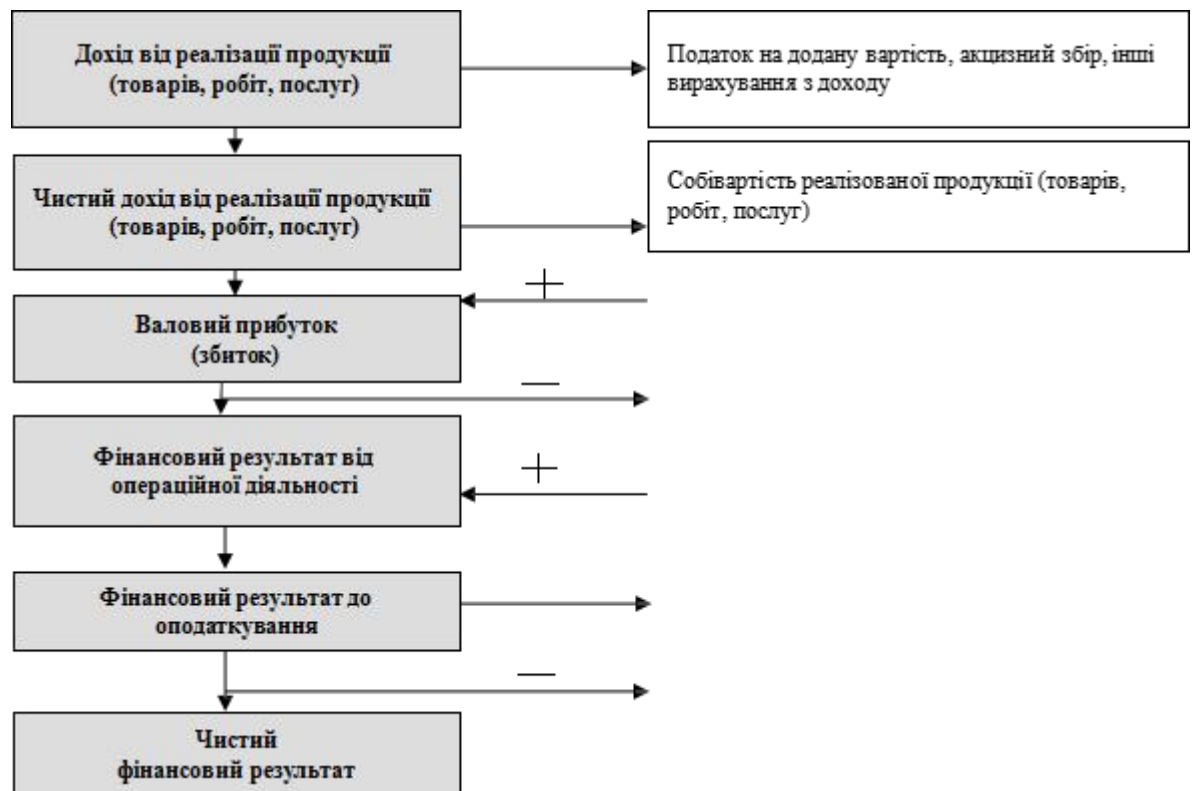
Таблиця 1.3 – Класифікація факторів формування прибутковості

Група факторів	Основні складові
Внутрішні	Витрати, продуктивність праці, якість продукції, технології
Зовнішні	Конкуренція, попит, інфляція, державне регулювання

Виробничі	Завантаження потужностей, рівень автоматизації
Фінансові	Структура капіталу, доступність кредитних ресурсів

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Отже, формування прибутковості залежить від комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників, які потребують постійного моніторингу та врахування під час прийняття управлінських рішень.

Серед внутрішніх факторів особливе місце належить ефективності використання виробничих ресурсів. Раціональне використання основних засобів, матеріальних ресурсів та трудового потенціалу безпосередньо впливає на величину виробничих витрат і фінансових результатів підприємства. Зростання продуктивності обладнання, скорочення простоїв, підвищення рівня механізації та автоматизації виробництва сприяють збільшенню обсягів випуску продукції та покращенню показників прибутковості.

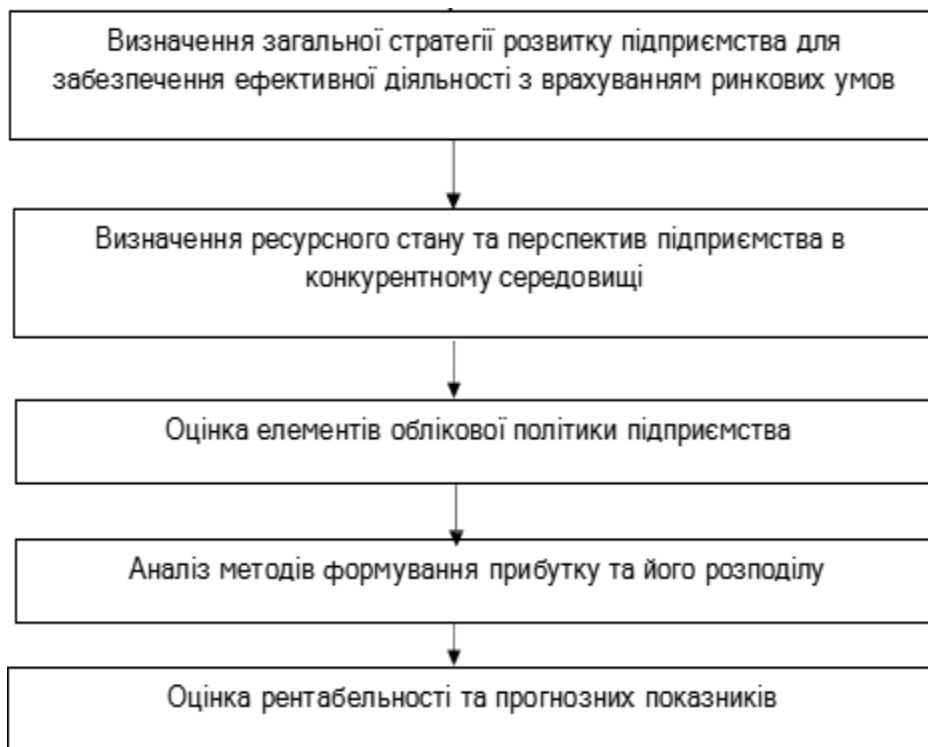

Рис. 1.4. Основні складові стратегічного механізму управління прибутком

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Одним із визначальних факторів формування прибутковості виступає рівень собівартості продукції. Собівартість відображає сукупність витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукції. Її зниження за умови збереження належного рівня якості продукції дозволяє збільшити розмір прибутку та покращити фінансові результати діяльності. У зв'язку з цим підприємства постійно здійснюють пошук можливостей оптимізації витрат шляхом удосконалення технологічних процесів, економії ресурсів та підвищення ефективності організації виробництва.

Важливим фактором є обсяг виробництва та реалізації продукції. Збільшення обсягів реалізації зазвичай супроводжується зростанням доходів підприємства та створює передумови для підвищення прибутковості. Водночас позитивний ефект досягається лише за умови ефективного управління витратами та забезпечення стабільного попиту на продукцію. Неконтрольоване нарощування виробництва без урахування ринкових потреб може призвести до накопичення запасів готової продукції та зниження фінансових результатів.

Суттєвий вплив на прибутковість має якість продукції. Підприємства, які виробляють конкурентоспроможну продукцію високої якості, отримують можливість реалізовувати її за більш вигідними цінами та зміцнювати свої позиції на ринку. Високий рівень якості сприяє формуванню довіри споживачів, розширенню клієнтської бази та збільшенню обсягів реалізації. У результаті підвищується дохідність діяльності та зміцнюється фінансова стійкість підприємства.

Особливу роль у забезпеченні прибутковості відіграє кадровий потенціал підприємства. Рівень кваліфікації працівників, їх професійні компетентності, мотивація та продуктивність праці безпосередньо впливають на результати виробничої діяльності. Підприємства, які інвестують у розвиток персоналу, створюють ефективні системи стимулювання праці та підтримують сприятливий соціально-психологічний клімат, зазвичай демонструють вищі показники ефективності та прибутковості (табл.1.4.).

Таблиця 1.4 – Вплив внутрішніх факторів на прибутковість

Фактор	Вплив на прибутковість
Собівартість продукції	Зниження витрат збільшує прибуток
Продуктивність праці	Підвищує ефективність виробництва
Якість продукції	Сприяє зростанню обсягів реалізації
Кваліфікація персоналу	Покращує результати діяльності

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Найбільший вплив на прибутковість підприємства здійснюють внутрішні фактори, оскільки саме ними керівництво може безпосередньо управляти та коригувати їх вплив.

Серед зовнішніх факторів вагоме значення мають ринкові умови функціонування підприємства. Рівень конкуренції, платоспроможний попит

споживачів, зміна цін на сировину та енергоносії, коливання валютних курсів і загальна економічна ситуація в країні можуть суттєво впливати на величину прибутку та показники прибутковості. Підприємство не може безпосередньо впливати на ці фактори, однак здатне адаптувати свою діяльність до змін зовнішнього середовища шляхом удосконалення управлінських механізмів та стратегічного планування.

Важливим зовнішнім чинником виступає державне регулювання економіки. Податкова політика, умови кредитування, митне регулювання, система державної підтримки окремих галузей та законодавчі вимоги щодо ведення господарської діяльності формують умови функціонування підприємств і впливають на рівень їх прибутковості. Сприятливе нормативно-правове середовище стимулює розвиток виробництва та інвестиційну активність суб'єктів господарювання.

Окремої уваги заслуговує вплив інноваційних факторів на формування прибутковості підприємства. Впровадження сучасних технологій, цифрових інструментів управління виробництвом, автоматизація бізнес-процесів та використання інноваційних методів організації праці дозволяють підвищити продуктивність виробництва, скоротити витрати та забезпечити більш ефективне використання ресурсів. Інноваційна активність стає важливою передумовою зміцнення конкурентних переваг і забезпечення стабільного зростання прибутковості підприємства.

Для обґрунтованої оцінки прибутковості виробничої діяльності використовуються спеціальні економічні показники, які дозволяють визначити ефективність функціонування підприємства та проаналізувати динаміку фінансових результатів. Система показників прибутковості є важливим інструментом економічного аналізу та управління діяльністю підприємства, оскільки забезпечує можливість оцінки результативності використання ресурсів, капіталу та виробничого потенціалу.

Для комплексної оцінки рівня прибутковості виробничої діяльності підприємства використовується система відносних показників рентабельності,

які дозволяють визначити ефективність використання ресурсів, активів та капіталу суб'єкта господарювання (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Основні показники оцінювання прибутковості виробничої діяльності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст	Нормативна тенденція
Рентабельність продукції	Прибуток від реалізації / Собівартість $\times 100\%$	Характеризує ефективність витрат на виробництво продукції	Зростання показника є позитивним
Рентабельність продажів (ROS)	Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації $\times 100\%$	Показує частку прибутку в кожній гривні реалізованої продукції	Чим вищий показник, тим краще
Рентабельність активів (ROA)	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів $\times 100\%$	Відображає ефективність використання всього майна підприємства	Має тенденцію до зростання
Рентабельність власного капіталу (ROE)	Чистий прибуток / Власний капітал $\times 100\%$	Характеризує дохідність коштів власників підприємства	Повинна перевищувати дохідність альтернативних інвестицій
Рентабельність виробництва	Прибуток від операційної діяльності / Виробничі витрати $\times 100\%$	Визначає ефективність виробничих процесів	Зростання свідчить про покращення діяльності
Рентабельність операційної діяльності	Операційний прибуток / Чистий дохід від реалізації $\times 100\%$	Показує результативність основної діяльності підприємства	Бажаним є стабільне зростання

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Дані таблиці 1.5 свідчать, що прибутковість підприємства оцінюється за допомогою системи взаємопов'язаних показників, кожен з яких характеризує окремий аспект ефективності господарської діяльності. Найбільш повну оцінку фінансових результатів забезпечує комплексне використання показників рентабельності продукції, продажів, активів та власного капіталу, що дозволяє обґрунтовано оцінити результативність функціонування підприємства та визначити резерви підвищення його прибутковості.

Важливим елементом дослідження прибутковості виробничої діяльності підприємства є система її оцінювання. Об'єктивна оцінка рівня прибутковості

дозволяє визначити ефективність використання ресурсів, виявити проблемні аспекти діяльності та сформувати інформаційну базу для прийняття управлінських рішень. У практиці господарювання для оцінювання прибутковості застосовується система відносних показників, які характеризують співвідношення між отриманими результатами та використаними ресурсами.

Найбільш поширеним показником виступає рентабельність продукції, яка характеризує рівень прибутку, отриманого від реалізації продукції, щодо витрат на її виробництво та збут. Цей показник відображає ефективність виробничого процесу та дозволяє оцінити доцільність виготовлення окремих видів продукції. Зростання рентабельності продукції свідчить про підвищення ефективності виробництва, оптимізацію витрат або вдосконалення цінової політики підприємства.

Важливе місце у системі оцінювання посідає рентабельність виробництва. Даний показник відображає ефективність використання сукупного виробничого потенціалу підприємства та дозволяє визначити рівень віддачі від вкладених у виробництво ресурсів. Аналіз рентабельності виробництва надає можливість оцінити якість управління виробничими процесами та визначити перспективи подальшого розвитку підприємства.

Не менш важливим показником є рентабельність активів, яка характеризує здатність підприємства генерувати прибуток за рахунок використання наявного майна. Активи підприємства виступають матеріальною основою здійснення господарської діяльності, тому ефективність їх використання безпосередньо впливає на фінансові результати. Високе значення рентабельності активів свідчить про раціональне використання ресурсного потенціалу підприємства та ефективну систему управління активами.

Для оцінки результативності використання фінансових ресурсів застосовується показник рентабельності власного капіталу. Він відображає рівень прибутку, отриманого на одиницю власних коштів підприємства, та характеризує ефективність їх використання. Значення цього показника має

особливе значення для власників і потенційних інвесторів, оскільки дозволяє оцінити дохідність вкладеного капіталу та перспективність інвестування в діяльність підприємства.

У системі оцінювання фінансових результатів важливе значення має рентабельність операційної діяльності. Вона характеризує ефективність основної діяльності підприємства без урахування впливу фінансових та інвестиційних операцій. Аналіз цього показника дозволяє визначити рівень ефективності виробничих процесів, оцінити якість управління витратами та виявити резерви підвищення прибутковості.

Для комплексного аналізу прибутковості доцільно використовувати систему взаємопов'язаних показників, оскільки окремий показник не здатний повною мірою відобразити всі аспекти діяльності підприємства. Наприклад, зростання рентабельності продукції може супроводжуватися зниженням рентабельності активів через неефективне використання виробничих потужностей. Саме тому комплексний підхід забезпечує більш об'єктивну оцінку результатів діяльності та дозволяє сформувати цілісне уявлення про стан підприємства.

Важливим напрямом оцінювання прибутковості є дослідження її динаміки у часі. Порівняння показників за декілька звітних періодів дозволяє визначити тенденції розвитку підприємства, оцінити ефективність реалізованих управлінських рішень та виявити фактори, які вплинули на зміни фінансових результатів. Аналіз динаміки забезпечує можливість своєчасного реагування на негативні тенденції та розробки заходів щодо їх усунення.

Поряд із часовим аналізом доцільним є порівняння показників прибутковості підприємства із середньогалузевими значеннями або показниками основних конкурентів. Такий підхід дозволяє визначити конкурентні позиції підприємства на ринку, оцінити ефективність його діяльності відносно інших суб'єктів господарювання та виявити потенційні напрями підвищення результативності виробництва. У багатьох випадках саме

порівняльний аналіз стає основою для формування стратегічних рішень щодо подальшого розвитку підприємства.

Слід враховувати, що на рівень прибутковості можуть впливати як короткострокові, так і довгострокові фактори. До короткострокових належать зміни попиту, коливання цін на продукцію та ресурси, сезонні особливості діяльності або зміна умов постачання. Довгостроковий вплив мають інвестиційна політика підприємства, рівень технологічного розвитку, кадровий потенціал та якість системи управління. Ефективна стратегія підвищення прибутковості повинна враховувати всі групи факторів та забезпечувати збалансоване поєднання поточних і перспективних цілей розвитку.

У процесі оцінювання прибутковості важливого значення набуває факторний аналіз, який дозволяє визначити причини зміни фінансових результатів та кількісно оцінити вплив окремих чинників на рівень прибутковості. Використання методів факторного аналізу сприяє більш глибокому розумінню механізму формування прибутку та дозволяє виявити найбільш ефективні напрями вдосконалення діяльності підприємства. Результати такого аналізу виступають основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації витрат, підвищення продуктивності праці та покращення використання виробничих ресурсів.

Поглиблене дослідження факторів прибутковості передбачає їх класифікацію за характером впливу на результати діяльності підприємства. У науковій літературі поширеним є поділ факторів на екстенсивні та інтенсивні. Екстенсивні фактори пов'язані зі збільшенням обсягів залучених ресурсів, зокрема чисельності персоналу, виробничих площ, обсягів сировини чи фінансового капіталу. Інтенсивні фактори ґрунтуються на підвищенні ефективності використання наявних ресурсів шляхом удосконалення технологій, модернізації обладнання, впровадження інноваційних методів управління та підвищення продуктивності праці. Саме інтенсивний шлях розвитку вважається найбільш ефективним для забезпечення довгострокового зростання прибутковості підприємства.

У діяльності виробничих підприємств особливого значення набуває управління витратами як один із ключових інструментів впливу на прибутковість. Будь-яке зменшення виробничих витрат за незмінного обсягу доходів сприяє збільшенню фінансового результату. Водночас надмірна економія може негативно вплинути на якість продукції, продуктивність праці та конкурентоспроможність підприємства. З огляду на це управління витратами повинно базуватися на принципах економічної доцільності та забезпечувати баланс між рівнем витрат і досягнутими результатами.

Рис. 1.5. Загальна схема розподілу прибутку

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Одним із найважливіших факторів прибутковості є цінова політика підприємства. Формування ціни на продукцію безпосередньо впливає на величину доходів та рівень попиту. Завищені ціни можуть призвести до скорочення обсягів реалізації та втрати частини ринку, тоді як занижені ціни зменшують потенційний прибуток підприємства. Ефективна цінова політика повинна враховувати рівень витрат виробництва, платоспроможність споживачів, конкурентне середовище та стратегічні цілі підприємства.

Суттєвий вплив на формування прибутковості виробничої діяльності має структура асортименту продукції. Підприємства, які виробляють широкий спектр продукції та здатні оперативно реагувати на зміни споживчого попиту,

мають більше можливостей для підтримання стабільного рівня доходів. Аналіз асортиментної структури дозволяє визначити найбільш прибуткові види продукції та зосередити ресурси на розвитку перспективних напрямів діяльності. Управління асортиментом сприяє підвищенню ефективності використання виробничих потужностей та забезпечує більш раціональний розподіл ресурсів.

Не менш важливим чинником виступає ефективність системи збуту продукції. Навіть за високих виробничих показників підприємство не зможе забезпечити належний рівень прибутковості без налагодженого механізму реалізації продукції. Від швидкості обігу готової продукції, якості логістичних процесів, рівня маркетингової діяльності та ефективності взаємодії зі споживачами залежить обсяг доходів підприємства та стабільність його фінансових результатів.

На формування прибутковості також впливає рівень використання виробничих потужностей. Недовантаження обладнання призводить до зростання питомих витрат на одиницю продукції та погіршення фінансових результатів. Раціональне використання виробничих потужностей дозволяє підвищити ефективність функціонування підприємства, забезпечити оптимальний розподіл постійних витрат та покращити показники прибутковості. Саме тому аналіз завантаження виробничих потужностей є важливою складовою оцінювання ефективності виробничої діяльності.

В умовах цифрової трансформації економіки дедалі більшого значення набувають інформаційні фактори прибутковості. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє підприємствам підвищувати оперативність управлінських рішень, покращувати контроль виробничих процесів та оптимізувати використання ресурсів. Автоматизація виробництва, впровадження систем управління ресурсами підприємства та використання аналітичних інструментів створюють додаткові можливості для зростання ефективності діяльності та покращення фінансових результатів.

Важливу роль у забезпеченні прибутковості відіграє система стратегічного управління підприємством. Саме якість стратегічного планування визначає здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, своєчасно реагувати на ринкові виклики та використовувати наявні можливості для розвитку. Ефективна стратегія дозволяє координувати діяльність усіх структурних підрозділів підприємства та забезпечувати досягнення довгострокових цілей, пов'язаних із підвищенням прибутковості та зміцненням конкурентних позицій.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що прибутковість виробничої діяльності формується під впливом складної сукупності взаємопов'язаних факторів економічного, виробничого, фінансового, організаційного та ринкового характеру. Розуміння механізму їх впливу створює підґрунтя для формування дієвої стратегії розвитку підприємства та забезпечення його стабільного функціонування. З огляду на це подальшого розгляду потребують теоретичні підходи до розробки стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства, які виступають методологічною основою для формування ефективних управлінських рішень.

1.3. Теоретичні підходи до розробки стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства

Підвищення прибутковості виробничої діяльності належить до пріоритетних завдань управління підприємством, оскільки саме прибуток забезпечує фінансову основу для його стабільного функціонування, розвитку та зміцнення конкурентних позицій. Досягнення високих результатів діяльності потребує не лише ефективного використання наявних ресурсів, а й формування довгострокової стратегії, спрямованої на забезпечення сталого зростання прибутковості. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження теоретичних підходів до розробки стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства.

У сучасній економічній науці стратегія розглядається як комплексна система довгострокових цілей, напрямів розвитку та механізмів їх досягнення, що забезпечують ефективне функціонування підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища. Стратегія визначає загальну модель поведінки підприємства на ринку, формує пріоритети використання ресурсів та створює передумови для досягнення запланованих результатів діяльності. Від якості стратегічних рішень значною мірою залежить рівень фінансової ефективності та здатність підприємства підтримувати належний рівень прибутковості у довгостроковій перспективі.

Рис. 1.6. Алгоритм розробки та реалізації стратегії підприємства

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Наукові підходи до стратегічного управління формувалися протягом тривалого часу та відображають еволюцію поглядів на механізми забезпечення ефективності діяльності підприємств. Значний внесок у розвиток теорії стратегічного управління зробили І. Ансофф, М. Портер, П. Друкер, Г.

Мінцберг, А. Томпсон та інші науковці. Їхні дослідження стали основою для формування сучасних концепцій управління підприємствами та визначення підходів до забезпечення конкурентних переваг і підвищення результативності діяльності.

Одним із найбільш поширених підходів до формування стратегії підвищення прибутковості є ресурсний підхід. Його сутність полягає у розгляді ресурсного потенціалу підприємства як головного джерела конкурентних переваг та економічного зростання. Відповідно до цього підходу рівень прибутковості залежить від ефективності використання матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів. Підприємство повинно зосереджувати увагу на розвитку унікальних компетенцій, які забезпечують вищу продуктивність та створюють додаткову цінність для споживачів.

Рис. 1.7. Процес стратегічного планування

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Важливе місце посідає ринковий підхід, який орієнтується на дослідження зовнішнього середовища та врахування ринкових факторів у процесі стратегічного управління. Представники цього підходу вважають, що рівень прибутковості підприємства значною мірою визначається його позицією на ринку, конкурентними перевагами та здатністю адаптуватися до змін попиту.

У межах ринкового підходу особливе значення приділяється аналізу конкурентного середовища, поведінки споживачів та пошуку нових можливостей для розширення ринкової частки підприємства.

Не менш важливим є процесний підхід, який розглядає підприємство як сукупність взаємопов'язаних бізнес-процесів. Згідно з цим підходом підвищення прибутковості досягається шляхом удосконалення виробничих, управлінських, логістичних та маркетингових процесів. Основна увага приділяється підвищенню ефективності внутрішньої діяльності підприємства, скороченню витрат часу та ресурсів, усуненню неефективних операцій і забезпеченню безперервного вдосконалення виробництва.

У теорії стратегічного управління значного поширення набув інноваційний підхід, який пов'язує зростання прибутковості з впровадженням нових технологій, модернізацією виробництва та розвитком інноваційного потенціалу підприємства. Інновації дозволяють підвищити продуктивність праці, скоротити виробничі витрати, покращити якість продукції та сформувані нові конкурентні переваги.

Особливе значення для формування ефективної стратегії має системний підхід. Він передбачає розгляд підприємства як цілісної соціально-економічної системи, у якій усі елементи перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності. У межах системного підходу прибутковість розглядається як результат взаємодії виробничих, фінансових, кадрових, інвестиційних та маркетингових складових діяльності підприємства.

Таблиця 1.6 – Характеристика основних підходів до формування стратегії прибутковості

Підхід	Основний акцент	Очікуваний результат
Ресурсний	Ефективне використання ресурсів	Зростання продуктивності та прибутку
Ринковий	Конкурентні позиції та попит	Збільшення обсягів реалізації
Процесний	Оптимізація бізнес-процесів	Скорочення витрат
Інноваційний	Нові технології та інновації	Підвищення конкурентоспроможності
Системний	Комплексне управління підприємством	Довгострокова стабільність розвитку

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Наведені підходи не є взаємовиключними та на практиці найчастіше використовуються комплексно, що дозволяє забезпечити більш високий рівень прибутковості та конкурентоспроможності підприємства.

Формування стратегії підвищення прибутковості передбачає послідовне проходження кількох етапів. Першочергового значення набуває аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. На цьому етапі здійснюється оцінка ресурсного потенціалу, фінансового стану, виробничих можливостей, конкурентних позицій та основних ризиків діяльності. Отримана інформація створює основу для визначення стратегічних цілей та вибору найбільш ефективних напрямів розвитку підприємства.

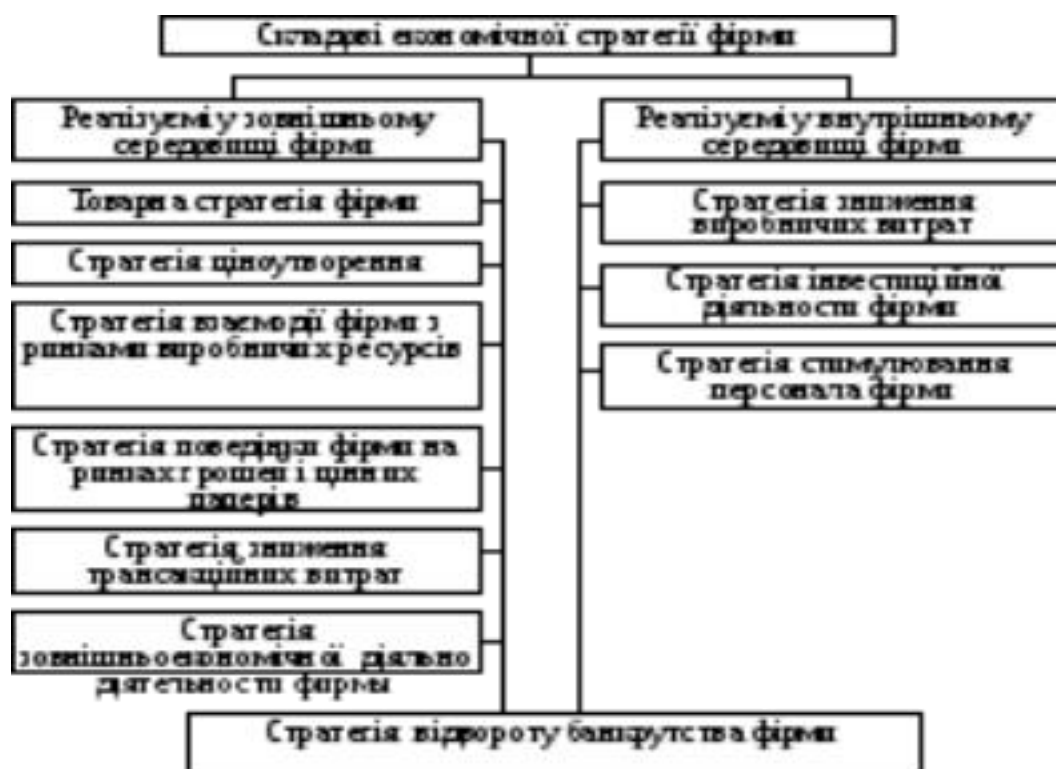

Рис. 1.8. Основні складові стратегії

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Наступним етапом є формування стратегічних цілей, які повинні відповідати загальній місії підприємства та забезпечувати досягнення бажаного рівня прибутковості. Стратегічні цілі можуть бути пов'язані зі збільшенням обсягів реалізації продукції, підвищенням продуктивності праці, зниженням

виробничих витрат, модернізацією виробництва або освоєнням нових ринків збуту. Важливою умовою ефективності стратегії є узгодженість цілей між собою та їх орієнтація на довгостроковий результат.

Після визначення стратегічних цілей здійснюється розробка комплексу заходів щодо їх досягнення. Саме на цьому етапі визначаються конкретні інструменти підвищення прибутковості, джерела фінансування запланованих заходів, відповідальні виконавці та критерії оцінки результативності реалізації стратегії. Від якості розроблених заходів значною мірою залежить успішність практичного впровадження стратегічних рішень та досягнення поставлених цілей.

Таблиця 1.7 – Основні етапи формування стратегії підвищення прибутковості

Етап	Зміст робіт	Результат
Аналіз середовища	Оцінка внутрішніх та зовнішніх факторів	Виявлення можливостей і загроз
Постановка цілей	Визначення стратегічних орієнтирів	Формування цільових показників
Розробка заходів	Планування конкретних дій	Програма реалізації стратегії
Реалізація	Впровадження стратегічних рішень	Досягнення поставлених цілей
Контроль і коригування	Моніторинг результатів	Підвищення ефективності стратегії

Джерело: побудовано авторами за даними [10-15]

Отже, процес формування стратегії підвищення прибутковості має послідовний характер та передбачає взаємозв'язок аналітичних, планових, організаційних і контрольних заходів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку підприємства.

Важливою умовою ефективності будь-якої стратегії підвищення прибутковості є її адаптивність до змін зовнішнього середовища. Діяльність виробничих підприємств здійснюється в умовах високої динамічності ринку, технологічних змін, коливання вартості ресурсів та трансформації споживчих

потреб. За таких обставин стратегія не може розглядатися як незмінний документ. Вона повинна постійно коригуватися відповідно до нових умов функціонування підприємства та враховувати потенційні ризики й можливості розвитку.

У наукових дослідженнях значна увага приділяється концепції стратегічної гнучкості, яка передбачає здатність підприємства швидко реагувати на зміни ринкового середовища без втрати ефективності діяльності. Стратегічна гнучкість дозволяє своєчасно змінювати напрями використання ресурсів, модернізувати виробничі процеси, переглядати асортимент продукції та адаптувати бізнес-модель до нових економічних реалій. Наявність таких можливостей позитивно впливає на рівень прибутковості та забезпечує стабільність фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

У процесі розробки стратегії підвищення прибутковості важливого значення набуває стратегічний аналіз. Його основною метою є виявлення сильних і слабких сторін підприємства, оцінка впливу факторів зовнішнього середовища та визначення потенційних напрямів розвитку. Результати стратегічного аналізу дозволяють сформулювати обґрунтовані управлінські рішення щодо використання конкурентних переваг та мінімізації негативного впливу зовнішніх загроз.

Суттєву роль у формуванні стратегії відіграє концепція конкурентних переваг. Відповідно до положень цієї концепції забезпечення високої прибутковості можливе лише за умови створення унікальних характеристик продукції або досягнення вищої ефективності діяльності порівняно з конкурентами. Конкурентні переваги можуть формуватися за рахунок нижчих витрат виробництва, високої якості продукції, інноваційних технологій, ефективної системи обслуговування споживачів або сильної ринкової репутації підприємства.

Одним із найважливіших напрямів стратегічного підвищення прибутковості є управління витратами. Теоретичні засади стратегічного управління передбачають не лише скорочення витрат, а й формування

ефективної системи їх контролю та планування. Зниження витрат має здійснюватися без погіршення якості продукції та втрати конкурентних позицій підприємства. Саме тому стратегія управління витратами повинна базуватися на пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності виробництва, модернізації технологічних процесів та оптимізації використання ресурсів.

Не менш важливим напрямом виступає стратегія диверсифікації діяльності. Її застосування дозволяє підприємству зменшити залежність від окремих видів продукції або конкретних ринків збуту. Розширення асортименту продукції та освоєння нових сегментів ринку сприяють збільшенню доходів і створюють додаткові можливості для зростання прибутковості. Диверсифікація особливо актуальна для виробничих підприємств, діяльність яких залежить від сезонних коливань попиту або високого рівня конкуренції.

Сучасні підходи до стратегічного управління прибутковістю дедалі більше орієнтуються на використання цифрових технологій та інструментів аналітики. Інформаційні системи управління дозволяють оперативно отримувати дані про результати діяльності підприємства, здійснювати прогнозування фінансових показників та оцінювати ефективність реалізації стратегічних рішень. Використання цифрових технологій сприяє підвищенню точності управлінських рішень та забезпечує більш ефективне використання ресурсів підприємства.

Особливої уваги заслуговує концепція сталого розвитку підприємства, яка останніми роками набуває дедалі більшого поширення. У межах цієї концепції прибутковість розглядається не як самоціль, а як необхідна умова забезпечення довгострокового розвитку підприємства. Стратегія підвищення прибутковості повинна враховувати не лише економічні результати, але й соціальні та екологічні аспекти діяльності. Такий підхід сприяє зміцненню ділової репутації підприємства, підвищенню довіри з боку споживачів та створенню додаткових можливостей для розвитку.

Важливою складовою процесу формування стратегії є оцінювання її ефективності. Реалізація будь-яких стратегічних заходів повинна супроводжуватися системою контролю та моніторингу досягнутих результатів. Оцінювання ефективності дозволяє визначити ступінь досягнення поставлених цілей, своєчасно виявити відхилення та здійснити коригування стратегічних рішень. Наявність дієвої системи контролю забезпечує підвищення результативності стратегічного управління та сприяє зростанню прибутковості підприємства.

Підвищення прибутковості виробничої діяльності потребує комплексного поєднання стратегічних рішень у сфері виробництва, фінансів, маркетингу, інновацій та управління персоналом. Жоден окремий захід не здатний забезпечити довгострокове зростання фінансових результатів без узгодження з іншими напрямками діяльності підприємства. Саме тому розробка стратегії повинна базуватися на принципах системності, комплексності та орієнтації на досягнення стійких конкурентних переваг.

Проведене дослідження теоретичних підходів до розробки стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства дозволяє зробити висновок, що ефективне стратегічне управління є необхідною передумовою забезпечення стабільного розвитку підприємства та зміцнення його ринкових позицій. Рівень прибутковості визначається не лише поточними результатами діяльності, але й якістю стратегічних рішень, здатністю підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища та ефективно використовувати власний потенціал. Теоретичні положення, розглянуті у першому розділі роботи, створюють методологічну основу для подальшого аналізу прибутковості виробничої діяльності досліджуваного підприємства та розробки практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Розробка стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства нерозривно пов'язана з формуванням системи стратегічних пріоритетів, які визначають ключові напрями розвитку суб'єкта господарювання. Вибір таких пріоритетів залежить від наявного виробничого

потенціалу, фінансових можливостей, рівня технологічного розвитку та особливостей ринкового середовища. Для одних підприємств пріоритетом виступає модернізація виробництва та підвищення продуктивності праці, для інших – розширення ринків збуту, освоєння нових видів продукції або вдосконалення системи управління витратами. Незалежно від обраного напрямку, стратегічні пріоритети повинні бути спрямовані на забезпечення довгострокового зростання фінансових результатів та зміцнення конкурентних переваг підприємства.

Особливого значення набуває питання узгодження стратегічних цілей із ресурсними можливостями підприємства. Практика господарювання свідчить, що навіть економічно обґрунтовані стратегії можуть виявитися неефективними за відсутності необхідних фінансових, матеріальних або кадрових ресурсів для їх реалізації. У зв'язку з цим процес стратегічного планування повинен передбачати попередню оцінку ресурсного забезпечення запланованих заходів та визначення потенційних джерел фінансування стратегічних проєктів.

У сучасних умовах важливим напрямом стратегічного розвитку виробничих підприємств стає підвищення рівня операційної ефективності. Під операційною ефективністю розуміють здатність підприємства здійснювати виробничу діяльність із мінімальними витратами ресурсів та максимальним рівнем результативності. Досягнення високої операційної ефективності забезпечує скорочення виробничих витрат, підвищення якості продукції та зростання продуктивності праці, що безпосередньо впливає на рівень прибутковості підприємства.

Важливою складовою стратегії підвищення прибутковості є управління доданою вартістю. Виробничі підприємства повинні орієнтуватися не лише на збільшення обсягів виробництва, але й на створення продукції з високою часткою доданої вартості. Такий підхід дозволяє отримувати вищий фінансовий результат навіть за відносно стабільних обсягів реалізації. Формування доданої вартості може досягатися через удосконалення технологій виробництва,

підвищення якості продукції, розробку інноваційних товарів та створення унікальних характеристик, які забезпечують додаткову цінність для споживача.

Значний вплив на ефективність реалізації стратегії має якість управлінського персоналу. Саме керівництво підприємства здійснює вибір стратегічних альтернатив, координує процес впровадження змін та забезпечує досягнення поставлених цілей. Рівень професійної підготовки менеджерів, їх здатність прогнозувати зміни зовнішнього середовища та приймати обґрунтовані рішення визначають успішність реалізації стратегії та рівень її впливу на фінансові результати підприємства.

Необхідною умовою формування ефективної стратегії виступає використання сучасних методів стратегічного прогнозування. Прогнозування дозволяє оцінити можливі сценарії розвитку підприємства, визначити перспективні напрями діяльності та передбачити потенційні ризики. На основі прогнозних оцінок підприємство отримує можливість заздалегідь адаптуватися до змін економічного середовища та формувати механізми забезпечення стабільної прибутковості навіть за умов високого рівня невизначеності.

Вагоме значення має інтеграція стратегічного та оперативного управління. Будь-яка стратегія залишається декларативною без її належного впровадження у повсякденну діяльність підприємства. Саме тому стратегічні цілі повинні трансформуватися у конкретні виробничі, фінансові та управлінські завдання, виконання яких забезпечуватиме поступове досягнення запланованих результатів. Такий підхід дозволяє створити єдиний механізм управління прибутковістю, який охоплює всі рівні функціонування підприємства.

Узагальнення наукових підходів свідчить, що стратегія підвищення прибутковості виробничої діяльності повинна базуватися на принципах економічної обґрунтованості, адаптивності, комплексності, інноваційності та результативності. Її основною метою є не лише збільшення обсягів прибутку, а й створення умов для стабільного розвитку підприємства, підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення його конкурентних позицій у довгостроковій перспективі. Саме така стратегія здатна забезпечити стійке

зростання фінансових результатів та формування міцного підґрунтя для подальшого розвитку виробничого підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (на прикладі ТОВ «ВОЗНЕСЕНЬСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»)

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Об'єктом дослідження є Приватне акціонерне товариство «Вознесенський коньячний завод» – вітчизняне підприємство харчової промисловості, основним напрямом діяльності якого є виробництво дистильованих алкогольних напоїв та коньячної продукції. Підприємство зареєстроване 06 квітня 2016 року та здійснює господарську діяльність на території Миколаївської області за адресою: с. Бузьке, Вознесенський район.

Основною метою діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» є виробництво конкурентоспроможної продукції, задоволення потреб внутрішнього та зовнішнього ринків, підвищення ефективності виробничої діяльності та забезпечення стабільного фінансового результату. Підприємство функціонує відповідно до КВЕД 11.01 «Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв», а також здійснює додаткові види діяльності, пов'язані з виробництвом плодово-ягідних вин, оптовою та роздрібною торгівлею напоями, транспортними послугами та операціями з нерухомим майном.

Організаційна структура підприємства побудована за лінійно-функціональним принципом управління, що забезпечує чіткий розподіл повноважень між структурними підрозділами та оперативність прийняття управлінських рішень. Вищим органом управління є Загальні збори акціонерів, які визначають стратегічні напрями розвитку товариства, тоді як поточне управління здійснюється виконавчим органом – дирекцією підприємства.

Для оцінки ефективності функціонування підприємства проведено аналіз основних техніко-економічних показників діяльності за 2023–2025 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 — Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

№ з/п	Найменування показника	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення 2025 +/- 2023	Темп росту, %
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн	71 521,6	54 819,7	58 002,2	-13 519,4	81,10
2	Вартість сукупних активів, тис. грн	86 098,4	127 603,4	142 461,6	+56 363,2	165,46
3	Загальні зобов'язання, тис. грн	78 007,0	119 410,2	134 029,6	+56 022,6	171,82
4	Чистий прибуток підприємства, тис. грн	31,1	101,8	238,8	+207,7	767,85
5	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	27	27	33	+6	122,22
6	Продуктивність праці (виробіток на 1 прац.), тис. грн/осіб	2 648,95	2 030,36	1 757,64	-891,31	66,35
7	Рентабельність активів (ROA), %	0,06%	0,14%	0,44%	+0,38%	—

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Результати аналізу свідчать, що протягом досліджуваного періоду чистий дохід від реалізації продукції скоротився на 13 519,4 тис. грн, або на 18,9 %, що може бути пов'язано зі зміною кон'юнктури ринку, посиленням конкурентного середовища та загальними економічними викликами. Водночас підприємству вдалося забезпечити позитивну динаміку чистого прибутку, який зріс із 31,1 тис. грн у 2023 році до 238,8 тис. грн у 2025 році. Це свідчить про підвищення ефективності управління витратами та покращення фінансових результатів діяльності.

Позитивною тенденцією є також збільшення вартості активів підприємства на 56 363,2 тис. грн, що характеризує розширення виробничо-майнової бази. Разом із тим спостерігається суттєве зростання зобов'язань на 56 022,6 тис. грн, що свідчить про активне використання залучених джерел фінансування та потребує додаткової оцінки рівня фінансової стійкості підприємства.

Аналіз кадрового потенціалу показав збільшення середньооблікової чисельності персоналу з 27 до 33 осіб. Проте одночасно спостерігається

зниження продуктивності праці з 2 648,95 тис. грн до 1 757,64 тис. грн на одного працівника, що свідчить про необхідність підвищення ефективності використання трудових ресурсів та вдосконалення організації виробничих процесів.

Загалом результати проведеного аналізу дають підстави стверджувати, що підприємство демонструє позитивну динаміку прибутковості та розширення майнового потенціалу, однак одночасно стикається з проблемами зниження обсягів реалізації продукції, зростання боргового навантаження та скорочення продуктивності праці. Це обумовлює необхідність подальшого дослідження показників фінансової стійкості, ліквідності та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства.

Для більш комплексної оцінки результатів діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» недостатньо проаналізувати лише абсолютні значення основних фінансово-економічних показників. Важливим є також визначення характеру їх змін та впливу на рівень фінансово-економічної стійкості підприємства. З цією метою проведено узагальнену оцінку тенденцій розвитку товариства за основними напрямками його діяльності у 2023–2025 рр., що дозволяє виявити як позитивні аспекти функціонування підприємства, так і потенційні ризики для його подальшого розвитку та забезпечення фінансово-економічної безпеки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2. — Оцінка тенденцій розвитку ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» у 2023–2025 рр.

Показник	Тенденція	Вплив на фінансово-економічну безпеку
Чистий дохід	Негативна	Зниження ринкової активності та грошових надходжень
Чистий прибуток	Позитивна	Підвищення внутрішнього потенціалу самофінансування
Вартість активів	Позитивна	Розширення майнової бази підприємства
Зобов'язання	Негативна	Посилення боргового навантаження
Чисельність персоналу	Помірно позитивна	Збільшення кадрового потенціалу
Продуктивність праці	Негативна	Зростання ризику неефективного використання трудових ресурсів

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Дані таблиці 2.2 свідчать про неоднозначність тенденцій розвитку ПрАТ «Вознесенський коньячний завод». З одного боку, позитивна динаміка чистого прибутку та збільшення вартості активів характеризують наявність потенціалу для подальшого розвитку підприємства та зміцнення його ринкових позицій. З іншого боку, скорочення обсягів реалізації продукції, зростання боргового навантаження та зниження продуктивності праці формують додаткові ризики для забезпечення фінансової стійкості та ефективності господарської діяльності. Враховуючи виявлені тенденції, актуальним є проведення поглибленого аналізу фінансового стану підприємства, що дозволить більш об'єктивно оцінити рівень його фінансово-економічної безпеки та визначити напрями підвищення ефективності функціонування.

Таблиця 2.3 – Узагальнена оцінка фінансово-економічного стану ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» у 2025 році

Показник	Значення	Оцінка
Темп росту чистого доходу	81,10 %	Негативна тенденція
Темп росту чистого прибутку	767,85 %	Позитивна тенденція
Темп росту активів	165,46 %	Позитивна тенденція
Темп росту зобов'язань	171,82 %	Ризиковий рівень
Темп росту чисельності персоналу	122,22 %	Помірно позитивна тенденція
Темп росту продуктивності праці	66,35 %	Негативна тенденція
Рентабельність активів (ROA)	0,44 %	Низький рівень ефективності

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Узагальнення результатів аналізу таблиці 2.3. свідчить, що підприємство характеризується позитивною динамікою прибутку та розширенням активів, проте ефективність використання ресурсів залишається недостатньою. Особливу увагу необхідно приділити підвищенню продуктивності праці, нарощуванню обсягів реалізації продукції та оптимізації структури залученого капіталу.

Важливою складовою оцінки ефективності господарської діяльності підприємства є аналіз використання трудових ресурсів. Результативність праці

персоналу безпосередньо впливає на формування фінансових результатів, конкурентоспроможність продукції та загальний рівень прибутковості підприємства. Для визначення ефективності використання кадрового потенціалу проведемо аналіз основних показників, наведених у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Оцінка ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «Вознесеньський коньячний завод» у 2023–2025 рр.

№ з/п	Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025/2023 (+/-)	Темп росту, %
1	Чистий дохід від реалізації, тис. грн	71 521,6	54 819,7	58 002,2	-13 519,4	81,10
2	Чистий прибуток, тис. грн	31,1	101,8	238,8	+207,7	767,85
3	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	27	27	33	+6	122,22
4	Продуктивність праці, тис. грн/особу	2 648,95	2 030,36	1 757,64	-891,31	66,35
5	Прибуток на одного працівника, тис. грн/особу	1,15	3,77	7,24	+6,09	629,57

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесеньський коньячний завод» [51]

Аналіз даних таблиці 2.4. свідчить, що протягом 2023–2025 рр. на підприємстві спостерігалось збільшення чисельності персоналу на 22,22 %, що свідчить про розширення кадрового потенціалу. Водночас продуктивність праці скоротилася на 33,65 %, що обумовлено зниженням обсягів реалізації продукції та випереджаючими темпами зростання чисельності працівників. Разом із тим показник прибутку на одного працівника зріс більш ніж у шість разів, що стало наслідком позитивної динаміки чистого прибутку підприємства. Отже, кадровий потенціал підприємства має достатні можливості для забезпечення подальшого розвитку, однак потребує підвищення ефективності використання трудових ресурсів та вдосконалення організації виробничих процесів.

Проведена організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Вознесеньський коньячний завод» дозволила встановити, що підприємство є спеціалізованим виробником алкогольної продукції, який функціонує на ринку харчової промисловості України та має сформовану виробничу, майнову й

організаційну базу для здійснення господарської діяльності. Організаційна структура управління підприємством побудована за лінійно-функціональним принципом, що забезпечує чіткий розподіл управлінських повноважень та координацію діяльності структурних підрозділів.

Отже, результати проведеного аналізу дозволяють зробити висновок, що ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» зберігає потенціал для подальшого розвитку та підвищення прибутковості виробничої діяльності. Проте наявні тенденції скорочення виручки, зниження продуктивності праці та зростання боргового навантаження потребують більш детального дослідження фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, що обумовлює необхідність проведення поглибленого аналізу у наступному підрозділі роботи.

2.2. Оцінка фінансово-економічних результатів виробничої діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Ефективність функціонування будь-якого виробничого підприємства значною мірою визначається рівнем його фінансово-економічних результатів, які характеризують здатність суб'єкта господарювання забезпечувати стабільність діяльності, формувати прибуток, підтримувати належний рівень платоспроможності та створювати умови для подальшого розвитку. Оцінка фінансово-економічних результатів діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» дозволяє визначити ефективність використання ресурсів, виявити проблемні аспекти функціонування підприємства та сформулювати основу для подальшого обґрунтування стратегічних напрямів підвищення прибутковості.

У процесі дослідження особлива увага приділяється аналізу динаміки фінансових результатів підприємства, оскільки саме вони відображають кінцеву ефективність виробничої, фінансової та збутової діяльності. В умовах нестабільного економічного середовища забезпечення позитивної динаміки

прибутку виступає одним із ключових критеріїв успішності діяльності підприємства.

Для оцінки фінансових результатів доцільно проаналізувати зміну основних показників діяльності підприємства за 2023–2025 роки (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Динаміка фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вознесенський кон'ячний завод» у 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025/2023
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	71 521,6	54 819,7	58 002,2	-13 519,4
Чистий прибуток, тис. грн	31,1	101,8	238,8	+207,7
Вартість активів, тис. грн	86 098,4	127 603,4	142 461,6	+56 363,2
Загальні зобов'язання, тис. грн	78 007,0	119 410,2	134 029,6	+56 022,6
Рентабельність активів (ROA), %	0,06			

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський кон'ячний завод» [51]

Аналіз даних таблиці 2.5 свідчить, що протягом досліджуваного періоду підприємство функціонувало в умовах скорочення обсягів реалізації продукції. Чистий дохід від реалізації у 2025 році був меншим на 13 519,4 тис. грн порівняно з 2023 роком. Незважаючи на це, підприємству вдалося забезпечити позитивну динаміку чистого прибутку, який зріс більш ніж у сім разів. Така ситуація свідчить про підвищення ефективності управління витратами та оптимізацію виробничих процесів.

Позитивним явищем є також зростання вартості активів підприємства на 65,46 %, що характеризує розширення його виробничого потенціалу. Разом із тим високі темпи зростання зобов'язань свідчать про посилення залежності від залучених фінансових ресурсів, що потребує додаткової оцінки рівня фінансової стійкості підприємства.

Для більш глибокого аналізу фінансово-економічних результатів доцільно дослідити показники фінансової стійкості та структури капіталу підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Показники фінансової стійкості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» у 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Активи, тис. грн	86 098,4	127 603,4	142 461,6
Зобов'язання, тис. грн	78 007,0	119 410,2	134 029,6
Власний капітал, тис. грн	8 091,4	8 193,2	8 432,0
Коефіцієнт автономії	0,094	0,064	0,059
Коефіцієнт фінансової залежності	10,64	15,57	16,89

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Результати розрахунків в таблиці 2.6. свідчать про низький рівень фінансової незалежності підприємства. Коефіцієнт автономії протягом досліджуваного періоду знизився з 0,094 до 0,059, що є значно нижчим за рекомендоване нормативне значення 0,5. Водночас коефіцієнт фінансової залежності демонструє тенденцію до зростання, що свідчить про високий рівень залучення позикового капіталу у фінансуванні діяльності підприємства.

Поглиблена оцінка фінансово-економічних результатів діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» свідчить про наявність певних диспропорцій між темпами зростання окремих показників. З одного боку, підприємство демонструє позитивну динаміку чистого прибутку та збільшення обсягів активів, що є свідченням збереження потенціалу для подальшого розвитку. З іншого боку, скорочення обсягів реалізації продукції та зростання боргового навантаження створюють додаткові ризики для забезпечення фінансової стійкості в довгостроковій перспективі.

Особливу увагу необхідно приділити співвідношенню між динамікою активів та фінансових результатів підприємства. Упродовж досліджуваного періоду вартість активів зросла більш ніж на 56 млн грн, тоді як абсолютний розмір чистого прибутку залишається відносно невисоким. Така ситуація свідчить про недостатньо ефективне використання наявного ресурсного потенціалу та потребує впровадження заходів щодо підвищення віддачі від вкладених ресурсів. Незважаючи на позитивне зростання показника

рентабельності активів, його абсолютне значення залишається низьким, що характеризує недостатній рівень ефективності використання майна підприємства.

Важливим аспектом оцінки фінансово-економічних результатів виступає аналіз структури джерел фінансування діяльності підприємства. Результати проведених розрахунків показують, що основна частина активів формується за рахунок позикового капіталу. Така структура фінансування дозволяє підприємству забезпечувати необхідні обсяги господарської діяльності та реалізовувати виробничі програми, однак одночасно підвищує рівень фінансових ризиків. За умов нестабільної ринкової кон'юнктури або зниження платоспроможного попиту надмірна залежність від залучених коштів може негативно вплинути на фінансову стабільність підприємства та його здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання.

Не менш важливим показником ефективності діяльності є здатність підприємства забезпечувати самофінансування власного розвитку. Аналіз фінансових результатів свідчить, що попри позитивну динаміку чистого прибутку, його обсяг поки що не формує достатньої фінансової бази для масштабної модернізації виробництва виключно за рахунок власних ресурсів. Це обумовлює необхідність пошуку додаткових резервів зростання прибутковості, підвищення ефективності збутової діяльності та оптимізації виробничих витрат.

Дослідження також дозволяє зробити висновок про наявність потенціалу для підвищення ефективності операційної діяльності підприємства. Зменшення обсягів реалізації продукції за одночасного збільшення активів свідчить про необхідність активізації маркетингової політики, розширення ринків збуту та пошуку нових каналів реалізації продукції. Для підприємств виноробної та лікєро-горілочної галузі особливого значення набуває розвиток бренду, удосконалення асортиментної політики та впровадження сучасних підходів до просування продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Загалом результати проведеного аналізу дають підстави стверджувати, що фінансово-економічний стан ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» характеризується відносною стабільністю та наявністю передумов для подальшого розвитку. Разом із тим виявлені проблеми у сфері формування доходів, використання активів та структури капіталу потребують реалізації комплексу управлінських заходів, спрямованих на зміцнення фінансової стійкості, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення стабільного зростання прибутковості виробничої діяльності підприємства.

Отже, оцінка фінансово-економічних результатів діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» показала, що підприємство демонструє позитивну динаміку прибутку та поступове підвищення ефективності використання активів. Разом із тим скорочення обсягів реалізації продукції та значна залежність від зовнішніх джерел фінансування формують ризики для довгострокової фінансової стійкості. Виявлені тенденції свідчать про необхідність подальшого дослідження показників прибутковості та пошуку резервів підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства, що буде здійснено у наступному підрозділі роботи.

2.3. Аналіз показників прибутковості та виявлення резервів її зростання ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

В умовах ринкової економіки прибутковість є одним із найважливіших показників ефективності діяльності підприємства, оскільки характеризує результативність використання виробничих ресурсів, активів та капіталу. Саме рівень прибутковості визначає можливості підприємства щодо самофінансування, реалізації інвестиційних програм, модернізації виробництва та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Тому дослідження показників прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» є необхідною умовою для визначення перспектив його подальшого розвитку та пошуку резервів підвищення ефективності діяльності.

Аналіз фінансових результатів підприємства показав, що протягом 2023–2025 рр. відбулося суттєве зростання чистого прибутку при одночасному скороченні обсягів реалізації продукції. Така ситуація обумовлює необхідність оцінки ефективності використання ресурсів підприємства за допомогою системи показників рентабельності.

Для визначення рівня прибутковості діяльності підприємства доцільно розрахувати основні показники рентабельності (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Динаміка показників прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» у 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025/2023
Чистий прибуток, тис. грн	31,1	101,8	238,8	+207,7
Чистий дохід, тис. грн	71 521,6	54 819,7	58 002,2	-13 519,4
Рентабельність продажів (ROS), %	0,04	0,19	0,41	+0,37
Рентабельність активів (ROA), %	0,04	0,08	0,17	+0,13
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	0,38	1,24	2,83	+2,45

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Аналіз даних таблиці 2.7 свідчить про позитивну динаміку всіх показників прибутковості. Найбільше зростання спостерігається за показником рентабельності власного капіталу, який збільшився з 0,38 % до 2,83 %. Це свідчить про підвищення ефективності використання коштів власників підприємства. Водночас абсолютні значення показників залишаються порівняно низькими, що вказує на наявність невикористаного потенціалу підвищення ефективності виробничої діяльності.

Для більш детального визначення причин зміни прибутковості доцільно проаналізувати фактори, що впливають на її формування (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Оцінка впливу основних факторів на рівень прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод»

Фактор	Тенденція зміни	Вплив на прибутковість
Чистий дохід від реалізації	Зниження	Негативний
Чистий прибуток	Зростання	Позитивний
Вартість активів	Зростання	Помірно позитивний
Зобов'язання	Зростання	Негативний

Продуктивність праці	Зниження	Негативний
Чисельність персоналу	Зростання	Нейтральний
Рентабельність активів	Зростання	Позитивний

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Як свідчать результати аналізу, найбільший негативний вплив на рівень прибутковості підприємства справляє скорочення обсягів реалізації продукції та зниження продуктивності праці. Незважаючи на позитивну динаміку прибутку, підприємство поки що не повністю використовує наявний виробничий потенціал. Це створює необхідність пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності діяльності.

Основними резервами зростання прибутковості для ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» можуть виступати підвищення обсягів реалізації продукції, оптимізація виробничих витрат, покращення використання трудових ресурсів, підвищення завантаження виробничих потужностей та удосконалення системи збуту продукції.

Для узагальнення виявлених резервів та оцінки їх потенційного впливу на результати діяльності підприємства складено таблицю 2.9.

Таблиця 2.9 – Резерви підвищення прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод»

Напрямок підвищення прибутковості	Очікуваний результат
Розширення ринків збуту продукції	Зростання доходів від реалізації
Оптимізація виробничих витрат	Збільшення чистого прибутку
Підвищення продуктивності праці	Зростання ефективності використання персоналу
Модернізація виробничого обладнання	Скорочення собівартості продукції
Посилення маркетингової діяльності	Розширення клієнтської бази
Зниження залежності від позикового капіталу	Зміцнення фінансової стійкості

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Важливим резервом підвищення прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» є більш ефективне використання наявних виробничих потужностей. Аналіз діяльності підприємства показав, що темпи зростання активів суттєво випереджають темпи збільшення фінансових результатів. Це свідчить про наявність невикористаних можливостей щодо підвищення рівня

завантаження обладнання та збільшення обсягів виробництва без суттєвого нарощування ресурсної бази. Рациональніше використання наявних основних засобів сприятиме зниженню питомих витрат на одиницю продукції, підвищенню ефективності використання капіталу та покращенню показників рентабельності.

Крім того, одним із перспективних напрямів зростання прибутковості підприємства є підвищення ефективності управління асортиментом продукції та розвиток маркетингової діяльності. Для підприємств винокурної промисловості особливого значення набуває формування стійких конкурентних переваг за рахунок розширення асортименту продукції, удосконалення її якісних характеристик, розвитку бренду та освоєння нових ринків збуту. Реалізація зазначених заходів дозволить збільшити обсяги реалізації продукції, зміцнити ринкові позиції підприємства та забезпечити стабільне зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Отже, проведений аналіз показав, що ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» характеризується позитивною динамікою показників прибутковості, що підтверджується зростанням чистого прибутку, рентабельності продажів, активів та власного капіталу. Разом із тим рівень ефективності використання ресурсів залишається недостатнім через скорочення обсягів реалізації продукції, зниження продуктивності праці та значну залежність від залучених джерел фінансування. Виявлені резерви свідчать про наявність потенційних можливостей для подальшого підвищення прибутковості шляхом удосконалення виробничої, збутової та фінансової діяльності підприємства, що стане основою для розробки практичних рекомендацій у третьому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Обґрунтування стратегічних напрямів підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства

Результати проведеного аналізу фінансово-економічних показників діяльності підприємства свідчать про наявність потенціалу для підвищення рівня прибутковості виробничої діяльності. Виявлені тенденції у сфері формування фінансових результатів, використання виробничих ресурсів та організації господарських процесів дають підстави стверджувати, що забезпечення сталого зростання прибутковості потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних стратегічних заходів. Досягнення цієї мети можливе лише за умови формування цілісної стратегії розвитку підприємства, яка враховуватиме результати проведеного аналізу, наявні внутрішні резерви та перспективи розвитку ринку.

Стратегія підвищення прибутковості виробничої діяльності повинна бути орієнтована на забезпечення довгострокового економічного ефекту та створення умов для стабільного розвитку підприємства. Її реалізація має передбачати не лише збільшення обсягів прибутку в короткостроковому періоді, а й підвищення загальної ефективності функціонування підприємства, зміцнення конкурентних переваг та покращення результативності використання виробничого потенціалу.

Проведений аналіз показників діяльності підприємства дозволив встановити, що одним із ключових напрямів підвищення прибутковості є вдосконалення системи управління виробничими витратами. Значна частка витрат у структурі собівартості продукції обумовлює необхідність пошуку внутрішніх резервів їх скорочення без погіршення якісних характеристик продукції. Підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, зниження непродуктивних витрат, оптимізація виробничих процесів та раціоналізація використання енергетичних ресурсів створюють передумови для

зменшення собівартості продукції та збільшення фінансового результату діяльності підприємства.

Одним із пріоритетних стратегічних напрямів виступає модернізація виробничої діяльності. Ефективність функціонування виробничого підприємства значною мірою залежить від технічного стану обладнання та рівня технологічного забезпечення виробничих процесів. Використання застарілих технологій призводить до зростання витрат, збільшення втрат ресурсів та зниження продуктивності праці. У зв'язку з цим доцільним є впровадження сучасних технологічних рішень, спрямованих на автоматизацію окремих виробничих операцій, підвищення рівня механізації та покращення контролю виробничих процесів.

Важливим стратегічним напрямом є підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства. Саме людські ресурси формують основу виробничої діяльності та безпосередньо впливають на рівень продуктивності праці й фінансові результати. Підвищення кваліфікації персоналу, удосконалення системи мотивації працівників, розвиток корпоративної культури та створення сприятливих умов праці сприятимуть зростанню продуктивності та покращенню показників прибутковості.

Особливого значення набуває вдосконалення асортиментної політики підприємства. Формування конкурентоспроможного асортименту продукції дозволяє більш повно задовольняти потреби споживачів та забезпечувати стабільний попит на продукцію підприємства. Розширення виробництва продукції з високою часткою доданої вартості створює додаткові можливості для збільшення доходів та покращення фінансових результатів діяльності. Водночас доцільним є поступове скорочення обсягів виробництва продукції, яка характеризується низьким рівнем рентабельності та обмеженим попитом на ринку.

Наступним стратегічним напрямом виступає вдосконалення системи управління збутовою діяльністю. Зростання прибутковості безпосередньо залежить від ефективності реалізації виробленої продукції та рівня взаємодії

підприємства зі споживачами. Розширення каналів збуту, використання сучасних маркетингових інструментів, активізація роботи з постійними клієнтами та освоєння нових ринків збуту дозволять збільшити обсяги реалізації продукції та підвищити рівень доходів підприємства.

В умовах посилення конкуренції важливим стратегічним орієнтиром стає розвиток інноваційної діяльності підприємства. Інновації забезпечують можливість формування довгострокових конкурентних переваг та створення нових джерел зростання прибутковості. Запровадження сучасних технологій виробництва, використання цифрових інструментів управління, удосконалення організації праці та впровадження елементів цифрової трансформації виробничих процесів сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємства та зміцненню його позицій на ринку.

Важливим елементом стратегії підвищення прибутковості є забезпечення фінансової стійкості підприємства. Раціональна структура капіталу, підтримання належного рівня ліквідності та ефективне управління грошовими потоками створюють необхідні умови для стабільного функціонування підприємства та реалізації інвестиційних проєктів. Підвищення фінансової стійкості дозволяє знизити ризики господарської діяльності та забезпечити більш ефективне використання фінансових ресурсів.

Запропоновані стратегічні напрями взаємодоповнюють один одного та формують комплексну систему заходів, спрямованих на підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства. Їх реалізація дозволить забезпечити зростання ефективності використання ресурсів, покращення фінансових результатів, зміцнення конкурентних позицій та формування передумов для довгострокового розвитку підприємства. Саме комплексний характер запропонованих напрямів створює основу для формування ефективної стратегії підвищення прибутковості та досягнення стабільного економічного зростання підприємства (табл.3.1.).

Досягнення поставлених стратегічних цілей потребує формування чіткого механізму реалізації запропонованих напрямів підвищення прибутковості.

Ефективність будь-якої стратегії визначається не лише якістю її розробки, але й здатністю підприємства забезпечити практичне впровадження запланованих заходів. Саме тому особливого значення набуває узгодження стратегічних рішень із виробничими можливостями підприємства, його фінансовим потенціалом та кадровими ресурсами.

Таблиця 3.1 – Стратегічні напрями підвищення прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод»

Стратегічний напрям	Основні заходи	Очікуваний результат
Управління витратами	Скорочення непродуктивних витрат, оптимізація використання ресурсів	Зниження собівартості продукції
Модернізація виробництва	Оновлення обладнання, автоматизація виробничих процесів	Підвищення продуктивності праці
Управління персоналом	Підвищення кваліфікації, удосконалення мотивації працівників	Зростання ефективності трудових ресурсів
Удосконалення асортиментної політики	Розширення асортименту продукції з високою доданою вартістю	Збільшення доходів від реалізації
Розвиток збутової діяльності	Освоєння нових ринків, розширення каналів реалізації	Зростання обсягів продажів
Інноваційний розвиток	Впровадження цифрових технологій та інноваційних рішень	Формування конкурентних переваг
Зміцнення фінансової стійкості	Оптимізація структури капіталу та грошових потоків	Зниження фінансових ризиків
Управління ризиками	Виявлення та мінімізація виробничих і фінансових ризиків	Підвищення економічної безпеки
Розвиток маркетингу	Посилення бренду та маркетингових комунікацій	Розширення клієнтської бази
Підвищення операційної ефективності	Оптимізація виробничого циклу та бізнес-процесів	Зростання рентабельності діяльності

Джерело: складено автором на основі аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» [51]

Інформація, наведена в таблиці 3.1, свідчить, що підвищення прибутковості ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів виробничого, фінансового, організаційного та маркетингового характеру. Практична реалізація

запропонованих стратегічних напрямів дозволить забезпечити більш ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства, підвищити рівень його конкурентоспроможності та створити умови для стабільного зростання фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Одним із ключових напрямів реалізації стратегії має стати підвищення ефективності використання виробничих ресурсів. Аналіз діяльності підприємства свідчить про наявність резервів більш раціонального використання сировини, матеріалів, енергетичних ресурсів та виробничих потужностей. Скорочення виробничих витрат, удосконалення системи контролю за використанням ресурсів та впровадження ресурсозберігаючих технологій дозволять суттєво знизити витрати виробництва та покращити показники прибутковості. Особливий ефект може бути досягнутий завдяки оптимізації матеріальних потоків і скороченню непродуктивних витрат, які не створюють доданої вартості.

Важливим стратегічним завданням є забезпечення високого рівня завантаження виробничих потужностей підприємства. Наявність невикористаного виробничого потенціалу призводить до збільшення питомих постійних витрат та негативно впливає на фінансові результати. Раціональне планування виробничих програм, удосконалення графіків виробництва та розширення ринків збуту продукції створюють можливості для більш повного використання наявного обладнання та підвищення загальної ефективності виробничої діяльності.

Особливої уваги потребує розвиток системи управління якістю продукції. Якість продукції безпосередньо впливає на рівень конкурентоспроможності підприємства, формування його ділової репутації та обсяги реалізації. Висока якість продукції дозволяє зміцнити позиції підприємства на ринку, збільшити лояльність споживачів та створити передумови для формування більш високої рентабельності продажів. У межах реалізації стратегії доцільним є вдосконалення системи контролю якості на всіх етапах виробничого процесу та підвищення відповідальності персоналу за результати виробничої діяльності.

Перспективним напрямом підвищення прибутковості є розвиток маркетингової діяльності підприємства. В умовах конкурентного середовища недостатньо лише виробляти якісну продукцію — необхідно забезпечити її ефективне просування на ринку. Розширення маркетингових комунікацій, активне використання цифрових каналів просування, дослідження споживчих потреб та формування довгострокових відносин із клієнтами сприятимуть збільшенню обсягів реалізації продукції та зміцненню ринкових позицій підприємства.

Важливим складником стратегії виступає вдосконалення системи управління ризиками. Діяльність виробничих підприємств супроводжується впливом численних ризиків, серед яких особливе місце займають виробничі, фінансові, інвестиційні та ринкові ризики. Їх реалізація може призвести до зростання витрат, скорочення доходів та погіршення фінансових результатів. Формування ефективної системи ризик-менеджменту дозволить своєчасно виявляти потенційні загрози, оцінювати їх вплив на результати діяльності та розробляти заходи щодо мінімізації можливих негативних наслідків.

У контексті забезпечення довгострокового зростання прибутковості особливого значення набуває інвестиційна діяльність підприємства. Інвестиції у модернізацію виробництва, оновлення основних засобів, цифровізацію бізнес-процесів та розвиток інноваційних напрямів діяльності формують основу для майбутнього зростання фінансових результатів. Незважаючи на необхідність значних початкових вкладень, реалізація інвестиційних проєктів дозволяє отримати суттєвий економічний ефект у перспективі за рахунок скорочення витрат, підвищення продуктивності праці та покращення якості продукції.

Важливим напрямом стратегічного розвитку є формування ефективної системи управління результативністю діяльності підприємства. Досягнення високого рівня прибутковості потребує постійного контролю за виконанням поставлених завдань, оцінки результативності структурних підрозділів та моніторингу ключових показників ефективності. Запровадження системи регулярного аналізу виробничих і фінансових показників дозволить своєчасно

виявляти відхилення від запланованих результатів та оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Важливою перевагою запропонованої стратегії є її комплексний характер. Вона не обмежується окремими заходами щодо скорочення витрат або збільшення доходів, а передбачає системне вдосконалення всіх ключових напрямів діяльності підприємства. Поєднання заходів щодо модернізації виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів, розвитку персоналу, удосконалення маркетингової діяльності та впровадження інновацій створює передумови для формування стійких конкурентних переваг і забезпечення стабільного зростання прибутковості.

Реалізація запропонованих стратегічних напрямів дозволить підприємству зміцнити фінансовий стан, підвищити ефективність виробничої діяльності та забезпечити більш раціональне використання наявного потенціалу. Очікуваним результатом впровадження стратегії стане зростання обсягів прибутку, підвищення рентабельності виробництва, зміцнення ринкових позицій підприємства та створення надійного підґрунтя для його подальшого розвитку. У зв'язку з цим наступним етапом дослідження є розробка конкретних управлінських заходів щодо вдосконалення виробничих та управлінських процесів як основи зростання прибутковості підприємства.

Додатковим стратегічним резервом підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства є формування культури безперервного вдосконалення виробничих процесів. Практика функціонування успішних виробничих підприємств свідчить, що найбільшого економічного ефекту досягають ті суб'єкти господарювання, які постійно здійснюють пошук можливостей для оптимізації своєї діяльності. Регулярний аналіз виробничих операцій, оцінка ефективності використання ресурсів та впровадження заходів щодо усунення нераціональних витрат дозволяють створити стійкий механізм зростання прибутковості без значних додаткових фінансових вкладень.

Особливу увагу доцільно приділити вдосконаленню процесів планування виробничої діяльності. Якість виробничого планування безпосередньо впливає

на рівень завантаження обладнання, ефективність використання трудових ресурсів та обсяг виробничих витрат. Недоліки в системі планування часто призводять до простоїв виробничих потужностей, надлишкового накопичення запасів або дефіциту окремих видів ресурсів. Формування більш гнучкої системи планування дозволить забезпечити оптимальне використання виробничого потенціалу підприємства та сприятиме підвищенню його прибутковості.

Перспективним напрямом розвитку виступає поглиблення співпраці з постачальниками та партнерами. Формування довгострокових партнерських відносин створює можливості для отримання більш вигідних умов постачання сировини та матеріалів, зменшення логістичних витрат і забезпечення стабільності виробничого процесу. Крім економії витрат, така співпраця сприяє підвищенню надійності постачань, що позитивно впливає на ефективність виробничої діяльності та фінансові результати підприємства.

Важливим резервом зростання прибутковості є скорочення тривалості виробничого циклу. Зменшення часу виготовлення продукції дозволяє прискорити оборотність оборотних коштів, знизити рівень незавершеного виробництва та підвищити ефективність використання наявних ресурсів. Досягнення такого результату можливе завдяки вдосконаленню організації виробництва, оптимізації логістичних процесів та впровадженню сучасних методів управління виробничими потоками.

У межах стратегічного розвитку підприємства доцільним є посилення аналітичної складової управління. Формування системи оперативного моніторингу фінансових і виробничих показників дозволить керівництву своєчасно отримувати інформацію про стан діяльності підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Використання аналітичних інструментів сприятиме підвищенню точності прогнозування результатів діяльності, виявленню резервів підвищення ефективності та мінімізації ризиків господарювання.

Не менш важливим напрямом є підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Забезпечення стабільної прибутковості неможливе без належного захисту фінансових, виробничих та інформаційних ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Ефективна система економічної безпеки дозволяє зменшити ризик фінансових втрат, забезпечити стабільність виробничих процесів та створити сприятливі умови для реалізації стратегічних цілей підприємства.

У контексті довгострокового розвитку підприємства стратегія підвищення прибутковості повинна орієнтуватися на формування нових джерел створення вартості. Це передбачає не лише вдосконалення існуючих виробничих процесів, але й пошук нових можливостей для розвитку, освоєння перспективних ринкових сегментів, розробку інноваційних продуктів та розширення сфер діяльності підприємства. Такий підхід забезпечує диверсифікацію джерел доходів і підвищує стійкість підприємства до негативних змін зовнішнього середовища.

Запропоновані стратегічні напрями формують комплексну модель підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства, яка поєднує заходи щодо вдосконалення виробництва, підвищення ефективності управління, зміцнення економічної безпеки та розвитку інноваційного потенціалу. Реалізація зазначених напрямів дозволить не лише покращити поточні фінансові результати, але й забезпечити формування довгострокових конкурентних переваг, необхідних для стабільного розвитку підприємства в майбутньому.

3.2. Удосконалення виробничих та управлінських процесів як основа зростання прибутковості підприємства

Забезпечення стабільного зростання прибутковості підприємства потребує не лише визначення стратегічних напрямів розвитку, але й розробки конкретних механізмів їх практичної реалізації. Вирішальне значення у цьому

процесі належить удосконаленню виробничих та управлінських процесів, які безпосередньо впливають на рівень витрат, продуктивність праці, якість продукції та загальну ефективність господарської діяльності. Раціональна організація виробництва та ефективна система управління створюють необхідні передумови для підвищення конкурентоспроможності підприємства та забезпечення його довгострокового розвитку.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що значний резерв підвищення прибутковості підприємства пов'язаний із вдосконаленням виробничих процесів. Ефективність виробничої діяльності значною мірою визначається рівнем організації праці, технічним станом обладнання, використанням виробничих потужностей та якістю управління виробничими ресурсами. Наявність непродуктивних витрат, простоїв обладнання, перевитрат матеріальних ресурсів або недосконалих технологічних рішень негативно впливає на фінансові результати та стримує зростання прибутку.

Одним із першочергових напрямів удосконалення виробничих процесів є оптимізація використання виробничих ресурсів. Раціональне використання сировини, матеріалів, енергоносіїв та трудових ресурсів дозволяє суттєво скоротити собівартість продукції та покращити фінансові результати діяльності підприємства. Для досягнення цієї мети доцільним є впровадження системи постійного контролю за використанням ресурсів, удосконалення нормування витрат та використання сучасних методів виробничого планування.

Важливим напрямом підвищення ефективності виробничої діяльності виступає модернізація обладнання та технологічних процесів. Використання сучасних виробничих технологій забезпечує скорочення витрат часу на виконання виробничих операцій, підвищення продуктивності праці та покращення якості готової продукції. Оновлення технічної бази підприємства створює умови для більш ефективного використання виробничого потенціалу та формує основу для довгострокового підвищення прибутковості.

Особливого значення набуває вдосконалення системи управління якістю продукції. Висока якість продукції є важливим фактором формування

конкурентних переваг та забезпечення стабільного попиту на продукцію підприємства. Підвищення якості дозволяє зменшити витрати, пов'язані з браком та рекламаціями, покращити репутацію підприємства та зміцнити його позиції на ринку. У зв'язку з цим доцільним є впровадження сучасних методів контролю якості та вдосконалення системи управління виробничими процесами.

Суттєвий вплив на результати діяльності підприємства має рівень продуктивності праці. Зростання продуктивності дозволяє збільшувати обсяги виробництва без пропорційного збільшення витрат, що позитивно впливає на величину прибутку та показники рентабельності. Для підвищення продуктивності праці доцільним є вдосконалення організації робочих місць, підвищення кваліфікації працівників, впровадження сучасних систем мотивації персоналу та використання цифрових інструментів управління виробничими процесами.

Одним із важливих напрямів удосконалення діяльності підприємства є оптимізація виробничої логістики. Раціональна організація руху сировини, матеріалів та готової продукції дозволяє скоротити виробничий цикл, зменшити витрати на транспортування та зберігання ресурсів, а також підвищити швидкість виконання виробничих замовлень. Скорочення логістичних витрат безпосередньо впливає на собівартість продукції та сприяє зростанню прибутковості підприємства.

Поряд із виробничими процесами важливу роль у забезпеченні прибутковості відіграє система управління підприємством. Ефективність управлінських рішень визначає рівень координації діяльності структурних підрозділів, оперативність реагування на зміни зовнішнього середовища та здатність підприємства досягати поставлених стратегічних цілей. Саме тому вдосконалення управлінських процесів повинно розглядатися як один із ключових напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення управління є цифровізація управлінських процесів. Використання сучасних інформаційних систем дозволяє автоматизувати значну частину управлінських операцій,

підвищити швидкість обробки інформації та забезпечити більш якісний контроль за результатами діяльності підприємства. Впровадження цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень та створює додаткові можливості для оптимізації виробничих процесів.

Важливе значення має вдосконалення системи стратегічного планування. Формування чітких цілей розвитку, визначення ключових показників ефективності та постійний моніторинг результатів діяльності дозволяють забезпечити більш ефективне управління підприємством. Наявність сучасної системи стратегічного планування створює можливості для своєчасного виявлення проблемних аспектів діяльності та розробки дієвих механізмів їх усунення.

Подальше вдосконалення виробничих процесів доцільно пов'язувати із впровадженням принципів ощадливого виробництва, які спрямовані на усунення всіх видів втрат у процесі створення продукції. Практика функціонування провідних виробничих підприємств свідчить, що значна частина ресурсів витрачається неефективно через надлишкові запаси, зайві переміщення матеріалів, простої обладнання, нераціональну організацію робочих місць та дублювання окремих операцій. Усунення таких недоліків дозволяє скоротити виробничі витрати, прискорити виробничий цикл та підвищити загальну результативність діяльності підприємства.

Важливим напрямом удосконалення виробництва є підвищення рівня технічного обслуговування обладнання. Виробничі простої, спричинені поломками технічних засобів, негативно впливають на виконання виробничих планів та збільшують собівартість продукції. Запровадження системи планово-попереджувального обслуговування дозволяє підтримувати обладнання у належному технічному стані, зменшувати ризик аварійних зупинок та забезпечувати стабільність виробничого процесу. У результаті підвищується рівень використання виробничих потужностей і покращуються фінансові результати діяльності підприємства.

Суттєвий економічний ефект може бути отриманий завдяки вдосконаленню системи управління запасами. Надмірне накопичення сировини, матеріалів або готової продукції призводить до заморожування оборотних коштів та збільшення витрат на їх зберігання. Недостатній обсяг запасів, навпаки, створює ризик перебоїв у виробництві та втрати потенційних доходів. Формування оптимального рівня запасів сприяє підвищенню оборотності капіталу та покращенню фінансового стану підприємства.

Одним із напрямів удосконалення управлінських процесів є підвищення ефективності внутрішніх комунікацій. Якість інформаційного обміну між структурними підрозділами безпосередньо впливає на швидкість прийняття рішень та рівень координації діяльності підприємства. Налагодження ефективної системи внутрішніх комунікацій сприяє своєчасному вирішенню виробничих проблем, зменшує ризик помилок та підвищує оперативність управлінських дій.

Особливого значення набуває розвиток системи мотивації персоналу. Ефективна мотиваційна політика повинна орієнтувати працівників на досягнення конкретних результатів та стимулювати підвищення продуктивності праці. Доцільним є поєднання матеріальних і нематеріальних інструментів мотивації, які враховують результати роботи працівників, рівень їх професійної підготовки та внесок у досягнення стратегічних цілей підприємства. Підвищення зацікавленості персоналу у результатах діяльності сприяє покращенню виробничих показників та зростанню прибутковості.

Важливим елементом удосконалення управління є впровадження системи ключових показників ефективності. Використання таких показників дозволяє здійснювати об'єктивну оцінку результативності діяльності окремих підрозділів та працівників, визначати ступінь досягнення поставлених цілей і контролювати ефективність реалізації управлінських рішень. Наявність чіткої системи оцінювання створює передумови для підвищення відповідальності персоналу та забезпечення більш ефективного використання ресурсів підприємства.

У контексті підвищення прибутковості доцільним є вдосконалення системи фінансового планування. Формування реалістичних фінансових планів та прогнозів дозволяє підприємству більш ефективно управляти грошовими потоками, своєчасно визначати потребу у фінансових ресурсах та контролювати рівень витрат. Посилення фінансової дисципліни сприяє підвищенню стійкості підприємства та створює умови для реалізації стратегічних проєктів розвитку.

Не менш важливим напрямом виступає розвиток управлінської аналітики. Сучасні підприємства функціонують у середовищі, яке характеризується високим рівнем невизначеності та швидкими змінами ринкових умов. За таких обставин якість управлінських рішень значною мірою залежить від повноти та достовірності інформації. Використання аналітичних інструментів дозволяє прогнозувати результати діяльності, оцінювати вплив окремих факторів на прибутковість та визначати найбільш перспективні напрями розвитку підприємства.

Значний потенціал підвищення прибутковості пов'язаний із формуванням інноваційного середовища всередині підприємства. Створення умов для генерування нових ідей, підтримка ініціатив працівників та стимулювання інноваційної активності сприяють пошуку нових можливостей для підвищення ефективності діяльності. Навіть незначні вдосконалення виробничих або управлінських процесів можуть забезпечити суттєвий економічний ефект за рахунок скорочення витрат та підвищення продуктивності.

Комплексне вдосконалення виробничих та управлінських процесів дозволяє сформувати ефективну модель функціонування підприємства, орієнтовану на досягнення високих фінансових результатів. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню продуктивності праці, оптимізації витрат, покращенню якості продукції та зміцненню конкурентних позицій підприємства. Створення ефективної системи управління виробництвом і ресурсами забезпечить необхідні умови для стійкого зростання

прибутковості та досягнення довгострокових стратегічних цілей розвитку підприємства.

Важливим напрямом удосконалення виробничих та управлінських процесів є підвищення рівня інтеграції між виробничими, фінансовими та маркетинговими підрозділами підприємства. На практиці нерідко виникають ситуації, коли рішення окремих структурних підрозділів приймаються без урахування їх впливу на загальні результати діяльності підприємства. Відсутність належної координації призводить до неузгодженості виробничих планів, надлишкового накопичення запасів або неефективного використання фінансових ресурсів. Формування єдиного інформаційного простору та посилення взаємодії між підрозділами сприятиме підвищенню оперативності управління та забезпеченню більш ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства.

Особливого значення для зростання прибутковості набуває вдосконалення системи управління витратами на всіх етапах виробничого циклу. Ефективне управління витратами повинно базуватися не лише на їх обліку та контролі, але й на систематичному аналізі причин їх виникнення. Детальне дослідження структури витрат дозволяє виявити напрями, де існують найбільші можливості для підвищення ефективності діяльності. Запровадження механізму регулярного моніторингу витрат сприятиме своєчасному виявленню нераціональних витрат та формуванню дієвих заходів щодо їх скорочення.

Перспективним напрямом удосконалення виробничої діяльності є розвиток енергозберігаючих технологій. Витрати на енергетичні ресурси займають значну частку у структурі собівартості продукції багатьох виробничих підприємств. Використання енергоефективного обладнання, модернізація виробничих систем та впровадження заходів з енергозбереження дозволяють суттєво скоротити витрати на виробництво продукції та підвищити рівень прибутковості. Крім економічного ефекту, такі заходи сприяють зміцненню екологічної відповідальності підприємства та покращенню його репутації серед споживачів і партнерів.

Суттєвий резерв підвищення ефективності діяльності пов'язаний із розвитком системи управління знаннями. Накопичений досвід працівників, професійні навички та практичні напрацювання є важливим нематеріальним активом підприємства. Створення умов для обміну знаннями між працівниками, поширення успішних практик та підтримка професійного розвитку персоналу дозволяють підвищити якість управлінських рішень і результативність виробничої діяльності. Використання інтелектуального потенціалу працівників сприяє пошуку нових шляхів удосконалення виробництва та підвищення прибутковості.

Важливу роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства відіграє формування системи внутрішнього контролю. Її основним завданням є забезпечення дотримання встановлених процедур, своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників та запобігання виникненню фінансових втрат. Ефективна система внутрішнього контролю дозволяє підвищити прозорість діяльності підприємства, посилити відповідальність працівників та забезпечити більш раціональне використання виробничих і фінансових ресурсів.

У процесі вдосконалення управлінських процесів доцільним є використання сучасних підходів до управління проектами. Реалізація заходів щодо модернізації виробництва, впровадження нових технологій або удосконалення бізнес-процесів потребує чіткої організації та контролю. Використання проектного підходу дозволяє забезпечити ефективний розподіл ресурсів, дотримання термінів виконання робіт та досягнення запланованих результатів із мінімальними витратами.

Важливою передумовою зростання прибутковості є розвиток адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Здатність швидко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, технологічні новації та трансформацію потреб споживачів стає одним із ключових факторів успішного функціонування виробничих підприємств. Формування гнучкої системи управління дозволяє оперативно коригувати виробничі плани, оптимізувати

використання ресурсів та підтримувати конкурентоспроможність продукції навіть за умов високої невизначеності.

Комплексне впровадження зазначених заходів створює передумови для формування ефективної системи управління виробничою діяльністю підприємства. Підвищення якості управлінських рішень, модернізація виробничих процесів, розвиток кадрового потенціалу та оптимізація використання ресурсів сприятимуть стійкому зростанню прибутковості, зміцненню фінансової стійкості та забезпеченню довгострокового розвитку підприємства.

3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів

Важливим етапом формування стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства є оцінка економічної ефективності запропонованих заходів. Саме визначення очікуваних результатів від реалізації стратегічних рішень дозволяє обґрунтувати доцільність їх впровадження та оцінити потенційний вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Економічна ефективність характеризує співвідношення між отриманими результатами та витратами, необхідними для досягнення поставлених цілей, і виступає одним із ключових критеріїв прийняття управлінських рішень.

Запропонований комплекс заходів щодо підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства передбачає вдосконалення виробничих процесів, модернізацію окремих елементів виробничої системи, оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів, розвиток кадрового потенціалу та покращення системи управління. Реалізація зазначених напрямів повинна забезпечити комплексний позитивний вплив на результати господарської діяльності підприємства та створити передумови для зростання фінансових показників.

Одним із основних результатів впровадження запропонованих заходів очікується скорочення виробничих витрат. Оптимізація використання

матеріальних ресурсів, підвищення рівня енергозбереження, зменшення непродуктивних витрат та удосконалення виробничої логістики сприятимуть зниженню собівартості продукції. Скорочення витрат без погіршення якості продукції забезпечить збільшення прибутку від реалізації та позитивно вплине на показники рентабельності виробництва.

Значний економічний ефект очікується від підвищення продуктивності праці. Запровадження сучасних методів організації праці, розвиток системи мотивації персоналу та підвищення кваліфікації працівників дозволять збільшити обсяги виробництва без пропорційного зростання чисельності персоналу. У результаті підвищиться ефективність використання трудових ресурсів та покращаться фінансові результати діяльності підприємства.

Важливим джерелом зростання прибутковості виступає модернізація виробничих процесів. Використання сучасного обладнання та впровадження елементів автоматизації сприятимуть скороченню виробничого циклу, зменшенню технологічних витрат та підвищенню якості продукції. У перспективі це дозволить підприємству зміцнити конкурентні позиції на ринку, збільшити обсяги реалізації та забезпечити стале зростання доходів.

Позитивний вплив на фінансові результати матиме також удосконалення системи управління підприємством. Автоматизація управлінських процесів, підвищення якості планування та посилення контролю за використанням ресурсів забезпечать більш раціональне прийняття управлінських рішень та сприятимуть зниженню операційних витрат. Підвищення ефективності управління створить умови для більш повного використання виробничого потенціалу підприємства та покращення показників його діяльності.

Економічна ефективність запропонованих заходів проявлятиметься не лише у зростанні абсолютної величини прибутку, але й у покращенні відносних показників діяльності підприємства. Очікується підвищення рентабельності продукції, рентабельності виробництва, рентабельності активів та власного капіталу. Зростання зазначених показників свідчатиме про підвищення

ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів та зміцнення фінансового стану підприємства.

Суттєвою перевагою запропонованих заходів є їх довгостроковий характер. На відміну від короткострокових рішень, спрямованих виключно на тимчасове збільшення прибутку, запропонована стратегія орієнтована на формування стійких конкурентних переваг та створення умов для стабільного розвитку підприємства. Саме довгостроковий ефект забезпечує підвищення економічної стійкості підприємства та його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Важливим результатом реалізації запропонованих заходів стане зміцнення фінансової стійкості підприємства. Зростання прибутковості сприятиме збільшенню обсягу власних фінансових ресурсів, підвищенню ліквідності та покращенню платоспроможності. Це дозволить підприємству більш ефективно реалізовувати інвестиційні проєкти, оновлювати виробничі потужності та забезпечувати подальший розвиток господарської діяльності.

Оцінюючи загальний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів, можна стверджувати, що їх реалізація сприятиме підвищенню ефективності використання виробничого потенціалу підприємства, оптимізації структури витрат, збільшенню прибутку та покращенню показників рентабельності. Комплексний характер запропонованих рішень забезпечує їх взаємне посилення та створює умови для досягнення стабільного економічного результату.

Отримані результати свідчать про доцільність впровадження запропонованої стратегії підвищення прибутковості виробничої діяльності підприємства. Реалізація комплексу заходів дозволить не лише покращити поточні фінансові показники, але й сформувати основу для довгострокового розвитку підприємства, зміцнення його конкурентних позицій та підвищення ефективності господарської діяльності в майбутньому.

Для більш повного обґрунтування ефективності запропонованих заходів доцільно розглядати їх вплив не лише на окремі фінансові показники, а й на

загальний рівень економічного розвитку підприємства. Реалізація стратегічних рішень щодо вдосконалення виробничих та управлінських процесів сприятиме формуванню більш ефективної моделі господарювання, здатної забезпечувати стабільне отримання прибутку в довгостроковій перспективі. Саме комплексність впроваджуваних змін створює умови для досягнення синергетичного ефекту, за якого сукупний результат перевищує ефект від реалізації окремих заходів.

Одним із важливих наслідків реалізації запропонованої стратегії стане підвищення конкурентоспроможності підприємства. Скорочення виробничих витрат та підвищення ефективності використання ресурсів дозволять підприємству формувати більш гнучку цінову політику та зміцнювати свої позиції на ринку. Одночасне підвищення якості продукції та вдосконалення системи обслуговування споживачів сприятимуть збільшенню лояльності клієнтів та розширенню ринкової частки підприємства. У результаті створюються додаткові можливості для нарощування обсягів реалізації продукції та збільшення доходів.

Важливим показником ефективності запропонованих заходів є прискорення оборотності оборотних коштів. Оптимізація запасів, вдосконалення логістичних процесів та скорочення тривалості виробничого циклу дозволять підприємству швидше повертати вкладені кошти та ефективніше використовувати наявні фінансові ресурси. Підвищення швидкості обороту капіталу позитивно впливає на ліквідність підприємства та забезпечує додаткові можливості для фінансування виробничої діяльності без залучення зовнішніх джерел ресурсів.

Особливого значення набуває соціально-економічний ефект від реалізації запропонованих заходів. Удосконалення системи мотивації персоналу, підвищення кваліфікації працівників та створення сприятливих умов праці сприятимуть зростанню трудової активності та підвищенню рівня відповідальності працівників за результати своєї діяльності. Покращення

кадрового забезпечення позитивно впливатиме на продуктивність праці, якість продукції та загальну результативність функціонування підприємства.

Впровадження інноваційних та цифрових рішень забезпечить додаткові можливості для підвищення ефективності виробничої діяльності. Використання сучасних інформаційних технологій дозволить підвищити якість управлінської інформації, покращити систему контролю за використанням ресурсів та забезпечити більш оперативне прийняття управлінських рішень. У довгостроковому періоді це сприятиме скороченню адміністративних витрат та підвищенню результативності функціонування підприємства.

Не менш важливим є вплив запропонованих заходів на інвестиційну привабливість підприємства. Покращення фінансових результатів, підвищення рентабельності та зміцнення фінансової стійкості формують позитивний імідж підприємства серед потенційних інвесторів і партнерів. Підприємство отримує додаткові можливості для залучення інвестиційних ресурсів, реалізації масштабних проєктів модернізації виробництва та розширення своєї діяльності.

У результаті реалізації запропонованої стратегії очікується формування більш ефективної структури управління ресурсами підприємства. Раціональний розподіл фінансових, матеріальних і трудових ресурсів дозволить мінімізувати втрати та забезпечити максимальну віддачу від їх використання. Підвищення рівня ресурсної ефективності сприятиме стабільному зростанню прибутковості та покращенню загальних показників діяльності підприємства.

Важливо підкреслити, що економічна ефективність запропонованих заходів проявлятиметься не лише у кількісних показниках. Не менш вагомими є якісні результати, серед яких підвищення рівня організації виробництва, покращення управлінської культури, зміцнення корпоративної відповідальності та підвищення адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Саме ці фактори створюють основу для забезпечення стабільного розвитку підприємства та підтримання високого рівня його прибутковості в майбутньому.

Проведена оцінка свідчить, що впровадження запропонованих заходів є економічно обґрунтованим та відповідає стратегічним інтересам підприємства.

Очікуване зростання прибутку, підвищення рентабельності, покращення фінансової стійкості та зміцнення конкурентних позицій підтверджують доцільність реалізації запропонованої стратегії. Комплексний характер заходів забезпечує формування довгострокового економічного ефекту та створює надійні передумови для подальшого розвитку виробничої діяльності підприємства.

Додатковим аргументом на користь впровадження запропонованих заходів є їх здатність забезпечити зростання економічної стійкості підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. Високий рівень прибутковості виступає не лише показником ефективності діяльності, але й важливим інструментом протидії зовнішнім ризикам. Наявність достатнього обсягу власних фінансових ресурсів дозволяє підприємству оперативно реагувати на зміни кон'юнктури ринку, коливання цін на ресурси, зміни споживчого попиту та інші фактори, які можуть впливати на результати господарської діяльності.

Економічна ефективність запропонованої стратегії також проявляється через підвищення рівня фінансової незалежності підприємства. Збільшення прибутку та покращення показників рентабельності створюють можливість фінансування значної частини інвестиційних потреб за рахунок власних джерел. Це дозволяє зменшити залежність від кредитних ресурсів, скоротити витрати на обслуговування позикового капіталу та підвищити рівень фінансової безпеки підприємства. У перспективі такий підхід сприятиме зміцненню фінансового потенціалу та створенню додаткових можливостей для реалізації стратегічних проєктів розвитку.

Важливим результатом реалізації запропонованих заходів стане підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Модернізація виробничих потужностей, оптимізація виробничих процесів та покращення організації праці сприятимуть зростанню фондівіддачі та забезпечать більш раціональне використання наявної матеріально-технічної бази. Підвищення продуктивності основних засобів позитивно вплине на

загальний рівень економічної ефективності діяльності підприємства та створить додаткові передумови для зростання прибутковості.

Окремої уваги заслуговує вплив запропонованих заходів на зміцнення ринкових позицій підприємства. Підвищення якості продукції, удосконалення виробничих процесів та покращення системи взаємодії зі споживачами дозволять сформувати більш стійкі конкурентні переваги. У результаті підприємство зможе не лише утримувати наявних клієнтів, але й залучати нових споживачів, що позитивно впливатиме на обсяги реалізації продукції та рівень доходів.

Суттєвий економічний ефект очікується від зниження непродуктивних витрат, які виникають у процесі виробничої діяльності. Скорочення втрат від простоїв обладнання, зменшення обсягів браку, оптимізація витрат на зберігання матеріальних ресурсів та удосконалення виробничої логістики дозволять підприємству підвищити ефективність використання ресурсів без необхідності значного збільшення обсягів фінансування. Такий підхід є особливо важливим для забезпечення стабільного зростання прибутковості у довгостроковій перспективі.

Позитивний вплив матиме і підвищення рівня управлінської ефективності. Удосконалення системи планування, контролю та аналізу результатів діяльності дозволить забезпечити більш обґрунтоване використання ресурсів та своєчасне виявлення внутрішніх резервів розвитку. Підвищення якості управлінських рішень сприятиме більш ефективній реалізації стратегічних цілей та покращенню загальних показників діяльності підприємства.

Важливо підкреслити, що запропоновані заходи формують передумови для отримання не лише поточного економічного ефекту, але й довгострокових переваг. Створення сучасної системи управління, розвиток інноваційного потенціалу, підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення фінансової стійкості забезпечують підприємству можливість успішно функціонувати в умовах посилення конкуренції та зростання вимог ринку. Саме

довгостроковий характер отриманих результатів визначає стратегічну цінність запропонованих рекомендацій.

Таким чином, проведена оцінка економічної ефективності підтверджує, що реалізація комплексу запропонованих заходів сприятиме зростанню прибутку, підвищенню рентабельності виробничої діяльності, зміцненню фінансової стійкості та підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Очікувані результати свідчать про доцільність впровадження розробленої стратегії та її здатність забезпечити стабільне економічне зростання підприємства у довгостроковому періоді.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та практичне вирішення актуального науково-прикладного завдання щодо обґрунтування стратегічних напрямів підвищення прибутковості виробничої діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод». Проведене дослідження дозволило поглибити теоретичні засади управління прибутковістю підприємства та сформулювати практичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності використання виробничих ресурсів, покращення фінансових результатів і забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

У першому розділі досліджено економічну сутність прибутковості виробничої діяльності підприємства та встановлено, що прибутковість виступає одним із ключових критеріїв оцінки ефективності господарювання. Вона характеризує результативність використання виробничих, фінансових і трудових ресурсів, відображає рівень економічної ефективності діяльності підприємства та визначає його можливості щодо самофінансування, підтримання конкурентоспроможності та забезпечення фінансової стійкості. Встановлено, що на рівень прибутковості впливає комплекс внутрішніх і зовнішніх факторів, серед яких визначальну роль відіграють ефективність управління витратами, продуктивність праці, структура капіталу, стан ринку та рівень конкурентного середовища.

У другому розділі проведено комплексний аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод». Дослідження показало, що протягом 2023–2025 рр. підприємство функціонувало в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури. Чистий дохід від реалізації продукції скоротився з 71 521,6 тис. грн до 58 002,2 тис. грн, що свідчить про зменшення обсягів реалізації та посилення впливу зовнішніх ринкових факторів. Водночас підприємству вдалося забезпечити позитивну динаміку чистого прибутку, який зріс із 31,1 тис. грн до 238,8 тис. грн, що стало

наслідком підвищення ефективності управління витратами та покращення організації господарської діяльності.

Проведений аналіз фінансового стану засвідчив збільшення вартості активів підприємства з 86 098,4 тис. грн до 142 461,6 тис. грн, що характеризує нарощування виробничого потенціалу та розширення ресурсної бази. Разом із тим встановлено суттєве зростання зобов'язань, обсяг яких збільшився з 78 007,0 тис. грн до 134 029,6 тис. грн. Це свідчить про високу залежність підприємства від залучених джерел фінансування та формує додаткові ризики для його фінансової стійкості. Розраховані показники фінансової незалежності підтвердили необхідність оптимізації структури капіталу та посилення власної фінансової бази підприємства.

Окремої уваги заслуговує оцінка ефективності використання активів підприємства. Незважаючи на суттєве збільшення їх вартості протягом досліджуваного періоду, темпи зростання фінансових результатів залишаються недостатніми для забезпечення високого рівня віддачі від вкладених ресурсів. Така ситуація свідчить про необхідність більш раціонального використання наявного виробничого потенціалу, підвищення рівня завантаження виробничих потужностей та вдосконалення системи управління активами. Зростання ефективності використання майнового комплексу підприємства створить додаткові можливості для підвищення рентабельності діяльності та зміцнення його конкурентних позицій на ринку алкогольної продукції.

Оцінка ефективності використання трудових ресурсів показала, що чисельність персоналу збільшилася з 27 до 33 осіб, проте продуктивність праці за досліджуваний період знизилася на 33,65 %. Така ситуація свідчить про наявність резервів підвищення ефективності використання кадрового потенціалу та необхідність удосконалення організації праці. Водночас позитивна динаміка прибутку на одного працівника підтверджує поступове підвищення результативності діяльності підприємства.

Проведений аналіз показників прибутковості дозволив встановити позитивну тенденцію до зростання рентабельності продажів, активів і власного

капіталу. Незважаючи на покращення зазначених показників, їх абсолютний рівень залишається недостатнім для забезпечення високої інвестиційної привабливості та стійкого економічного розвитку підприємства. Це свідчить про наявність значного невикористаного потенціалу щодо підвищення ефективності виробничої діяльності.

У третьому розділі роботи обґрунтовано стратегічні напрями підвищення прибутковості виробничої діяльності ПрАТ «Вознесенський коньячний завод». На основі результатів проведеного аналізу визначено, що ключовими напрямками розвитку підприємства повинні стати оптимізація виробничих витрат, модернізація виробничого обладнання, підвищення продуктивності праці, удосконалення системи управління ресурсами, розвиток маркетингової діяльності та зміцнення фінансової стійкості.

З метою підвищення прибутковості діяльності підприємства запропоновано:

- удосконалити систему управління виробничими витратами шляхом скорочення непродуктивних витрат, підвищення ефективності використання сировини та впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- здійснити модернізацію окремих виробничих процесів із використанням сучасного обладнання, що дозволить скоротити виробничі витрати та підвищити продуктивність праці;
- активізувати маркетингову діяльність підприємства шляхом розширення каналів збуту, освоєння нових ринків реалізації продукції та посилення брендової політики;
- удосконалити систему мотивації персоналу та підвищення кваліфікації працівників з метою зростання продуктивності праці та ефективності використання трудових ресурсів;
- оптимізувати структуру джерел фінансування діяльності підприємства за рахунок поступового зниження залежності від позикового капіталу та зміцнення власної фінансової бази;

– впровадити елементи цифровізації управлінських процесів і системи моніторингу ключових показників діяльності для підвищення оперативності прийняття управлінських рішень.

Реалізація запропонованих заходів дозволить ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» підвищити ефективність використання виробничого потенціалу, забезпечити зростання обсягів реалізації продукції, покращити показники рентабельності та зміцнити фінансову стійкість. Очікуваним результатом стане формування стабільних конкурентних переваг, підвищення рівня прибутковості виробничої діяльності та створення необхідних передумов для довгострокового економічного розвитку підприємства.

Таким чином, поставлена у кваліфікаційній роботі мета досягнута, усі визначені завдання виконані, а розроблені пропозиції мають практичну цінність та можуть бути використані керівництвом ПрАТ «Вознесенський коньячний завод» для підвищення ефективності господарської діяльності та забезпечення сталого зростання прибутковості в перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 14.03.2026).
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 18.03.2026).
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 19.03.2026).
4. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального: Закон України від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР. URL: rada.gov.ua (дата звернення: 22.03.2026).
5. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний вебсайт. URL: <http://minagro.gov.ua>
6. Національна стратегія доходів на період до 2030 року. Затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1218-р. Міністерство фінансів України: сайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Національна_стратегія_доходів_2030.pdf
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінки імовірності банкрутства підприємства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14.
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277.
9. Новіченко Л. С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 5. Том 2. С. 254-259. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/09/2021-en-52-43.pdf>
10. Вовк О.М., Ковальчук А.М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. Modern economics. 2020.

№ 21. С. 37-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2020_21_8

11. Лищенко М. О. Аналітичний інструментарій визначення основних показників рентабельності. Економічна аналітика: сучасні тенденції та прогностичні можливості. Збірник матеріалів МНПК. Київ: КНЕУ. 2019. С. 181-183.
12. Семенова К.Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № № 5-6. С. 77-82.
13. Усатюк В.В. та Мартиненко В.П. Напрями підвищення прибутковості підприємства. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/d62dfa97-7546-4778-8079-647a49416b35>
14. Каминський П. Д. Прибуток та рентабельність як показники ефективності діяльності підприємства. Вісник Донецького університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. 2016. №1.64. С.160-167.
15. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В.С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка і суспільство. 2016. №3. С. 189 - 192.
16. Бровкова О. Дослідження чинників та резервів підвищення прибутковості підприємств харчової промисловості / О. Бровкова, К. Бровкова, Тієн Донг Нго // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2016. – № 5. – С. 41 – 58
17. Покровська, Н., & Катрич, Д. Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-151>
18. Мартиненко В. П., Григоренко О. В. Система управління прибутком промислових підприємств в сучасних умовах розвитку економіки. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023, № 2 (261). С. 57–62.
19. Андрусь О. І., Пятаченко С. Ю. Фактори та система формування прибутковості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Мукачево. 2022,С. 233–240. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/266589>

20. Вініченко І.І., Сітковська А.О., Горнюк Д.І. Особливості управління економічними результатами діяльності аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2023. № 20. С. 4—8.
21. Горященко Ю. Г., Книш О. А. Практичні аспекти розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 9—10. С. 103—109.
22. Денисенко М.П. Заходи підвищення прибутковості підприємства. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 24—28. URL http://www.agrosvit.info/pdf/1_2020/5.pdf
23. Масляєва О.О. Формування організаційно-економічних відносин в агропромислових підприємствах. *Агросвіт*. 2020. № 4. С. 105—108
24. Стащук О.В., Шептицька Л.Р. та Крижанівський С.О. Особливості формування прибутку на підприємстві. *Інфраструктура ринку. Гроші, фінанси і кредит*. Випуск 49. 2020. С. 291-296.
25. Акулюшина, М., Лук'янчук, О., & Кедік, В. Сутність прибутку та його формування для підприємств у сучасних умовах: стратегічний аспект. *Економіка та суспільство*, 2025,(80). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-20>
26. Васильєв С.В, Масляєва О.О. Нестеренко Є.В. Особливості організаційно-економічних аспектів діяльності аграрних підприємств. *Агросвіт* № 1. 2024. С. 61—66.
27. Вініченко І.І., Полегенька М.А., Кобець Є.А. Інноваційна стратегія повоєнного розвитку аграрного бізнесу України. *Агросвіт* № 19. 2023. С. 3—8.
28. Горященко Ю. Г., Книш О. А. Практичні аспекти розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 9—10. С. 103—109.
29. Логвінова О.П., Семененко І.М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навч. посіб. Харків: ОНУ, 2018. 270 с.
30. Kryshchanovych M., Akimova L., Akimov O., Kubiniy N., and Marhitich V., Modeling the Process of Forming the Safety Potential of Engineering Enterprises. *International Journal of Safety and Security Engineering*. 2021. Vol. 11. № 3. P. 223—

230. URL: <http://iieta.org/journals/ijssse>
31. Pityulych, M., Sochka, K., Makarovych, V., Yoltukhovska, O., & Keretsman, N. (2021). Sustainable development in polyethnic border regions of Ukraine (on the example of Transcarpathia). E3S Web of Conferences, 255, article number 01052. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125501047>
32. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств [Електронний ресурс] Українська кооперація. Економіка : [сайт]. Режим доступу: <http://www.ukrcoop-journal.com.ua/2010-3/num/Cskljar.htm>
33. Кравченко О. В. Поняття стратегії розвитку підприємства. URL:http://www.uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_023.pdf
34. Богацька Н. М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. Ефективна економіка. 2019. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.9.30.
35. Згадова Н. С., Роботін Ю. А., Павленко Г. М. Синергія макро- і мікроекономічних процесів у період економічної нестабільності. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2024, №4, с.123-133.
36. Соціально - економічний розвиток регіону в системі забезпечення продовольчої безпеки: монографія / Роботін Ю.А., Лагодієнко А.А, Згадова Н.С., Кравченко Ю.І. та ін. - Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 206 с. Автор досліджував, як вимірювати та оцінювати продовольчу безпеку за допомогою різних показників і статистичних даних.
37. Формування та управління системою продовольчої безпеки: монографія / За заг. ред. к.е.н., Н.С. Згадової, доц. Ю.Г. Неустроева., Кравченко Ю.І. - Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 247 с. Автором проведено літературний огляд по розділах, опрацьовано одержану інформацію та зроблені висновки.
38. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.04.2026).
39. Національний банк України: офіційне інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 12.04.2026).

40. Асоціація «Укргорілка» / Виноробство та лікєро-горілка промисловість України: статистичний огляд. [URL:ukrvodka.org.ua](http://ukrvodka.org.ua) (дата звернення: 15.04.2026).
41. Офіційні дані Товариства з обмеженою відповідальністю «Вознесенський коньячний завод» у безкоштовному реєстрі OpenDataBot. Код ЄДРПОУ 40404385. [URL:opendatabot.ua](http://opendatabot.ua) (дата звернення: 20.04.2026).
42. Аналітична система YouControl — досє компанії ТОВ «Вознесенський коньячний завод». URL: youcontrol.com.ua (дата звернення: 20.04.2026).
43. Харченко В.А. Концептуальні засади формування системи стратегічного управління розвитком підприємства. Схід. 2014. №5. С. 52–56.
44. Адлер О. О. Діагностика конкурентного середовища підприємства Економічна діагностика. 2021. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/3adler_ekonomichna_diaagnostika/p4.html
45. Відносні показники ділової активності. Finalon. 2022. URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/103-vidnosni-pokaznykydilovoiaktyvnosti>
46. Лазор Я. О. Поняття та види інформаційних систем / Я. О. Лазор // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2019. № 837. С. 80-86.
47. Організаційні структури управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1310/42/1/3/>
48. Огійчук М.Ф. Сутність прибутку та підходи до методики його визначення / М.Ф. Огійчук // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 31–45.
49. Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій:[Веб-сайт]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2009/494/metod.htm
50. Жовтяк, Г., Серьогіна Д., Жовтяк, А. напрями підвищення прибутковості діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*, 2023, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-29>

ДОДАТКИ

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ПРИБУТКОВІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Класифікаційна ознака	Група факторів	Характеристика впливу на прибутковість
За джерелом виникнення	Внутрішні	Формуються всередині підприємства та підлягають управлінню з боку керівництва
	Зовнішні	Формуються під впливом ринкового середовища та не контролюються підприємством
За економічним змістом	Виробничі	Рівень використання виробничих потужностей, собівартість продукції, технології виробництва
	Фінансові	Структура капіталу, ліквідність, фінансова стійкість, платоспроможність
	Кадрові	Продуктивність праці, кваліфікація персоналу, мотивація працівників
	Маркетингові	Обсяги реалізації, частка ринку, цінова політика, ефективність реклами
	Інноваційні	Впровадження нових технологій, модернізація обладнання, цифровізація процесів
За характером впливу	Прямі	Безпосередньо змінюють величину доходів або витрат підприємства
	Непрямі	Впливають через зміну умов господарювання
За тривалістю дії	Постійні	Діють протягом тривалого часу
	Тимчасові	Виникають періодично або ситуативно
За можливістю управління	Керовані	Можуть регулюватися управлінськими рішеннями
	Некеровані	Не підлягають прямому впливу підприємства
За рівнем впливу	Мікроекономічні	Пов'язані з діяльністю конкретного підприємства
	Макроекономічні	Формуються на рівні держави та економіки в цілому

Джерело: систематизовано автором на основі наукових джерел.

МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ТА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ І ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст	Нормативне значення
Рентабельність продажів (ROS)	Чистий прибуток / Чистий дохід $\times 100 \%$	Відображає частку прибутку в кожній гривні реалізованої продукції	Зростання показника
Рентабельність активів (ROA)	Чистий прибуток / Активи $\times 100 \%$	Характеризує ефективність використання майна підприємства	Чим вище, тим краще
Рентабельність власного капіталу (ROE)	Чистий прибуток / Власний капітал $\times 100 \%$	Визначає ефективність використання коштів власників	$>10 \%$
Рентабельність продукції	Прибуток / Собівартість $\times 100 \%$	Показує ефективність виробництва продукції	Зростання показника
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Активи	Рівень фінансової незалежності підприємства	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	Ступінь залежності від позикових коштів	$\leq 2,0$
Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	Здатність погашати короткострокові борги	1,5–2,5
Продуктивність праці	Чистий дохід / Чисельність персоналу	Ефективність використання трудових ресурсів	Зростання показника
Прибуток на одного працівника	Чистий прибуток / Чисельність персоналу	Внесок працівників у формування фінансового результату	Зростання показника
Фондовіддача	Чистий дохід / Основні засоби	Ефективність використання основних фондів	Зростання показника
Оборотність активів	Чистий дохід / Активи	Швидкість використання активів у процесі діяльності	Зростання показника

Джерело: складено автором на основі методичних рекомендацій з фінансового аналізу.

**КОМПЛЕКСНА ДОРОЖНЯ КАРТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ
ПРИБУТКОВОСТІ ПРАТ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»**

Стратегічний напрям	Конкретні заходи	Термін реалізації	Очікуваний результат
Оптимізація виробничих витрат	Аудит витрат, скорочення непродуктивних витрат, контроль використання ресурсів	2026–2027 рр.	Зниження собівартості на 5–10 %
Модернізація обладнання	Часткове оновлення виробничих ліній, автоматизація окремих процесів	2026–2028 рр.	Підвищення продуктивності праці
Підвищення ефективності персоналу	Навчання працівників, розвиток системи мотивації	Постійно	Зростання продуктивності праці
Розширення ринків збуту	Вихід на нові регіональні та міжнародні ринки	2026–2028 рр.	Зростання доходів від реалізації
Удосконалення маркетингової діяльності	Розвиток бренду, цифровий маркетинг, рекламні кампанії	Постійно	Збільшення обсягів продажів
Управління асортиментом	Розширення асортименту продукції з високою доданою вартістю	2026–2027 рр.	Підвищення маржинальності продукції
Цифровізація управління	Впровадження ERP-систем, автоматизація обліку та контролю	2026–2028 рр.	Підвищення оперативності управління
Управління фінансовою стійкістю	Оптимізація структури капіталу, скорочення боргового навантаження	Постійно	Підвищення фінансової незалежності
Управління ризиками	Впровадження системи моніторингу ризиків	Постійно	Зниження фінансових втрат
Інноваційний розвиток	Впровадження нових технологій виробництва та контролю якості	2027–2029 рр.	Формування довгострокових конкурентних переваг
Контроль реалізації стратегії	Щокварторний моніторинг КРІ та фінансових показників	Постійно	Досягнення запланованих результатів
Загальний результат	Комплексна реалізація заходів	2026–2029 рр.	Зростання прибутку, рентабельності та фінансової стійкості підприємства

Джерело: розроблено автором за результатами проведеного дослідження.